

**Mimeseno ya Eklezia ya
Ielo**

Est-ce que Bazali

Bonkoko to Makomami?

Randolph Dunn, oyo azali na mbongo mingi

Maloba ya ebandeli

Mbala mosusu mingi kati na biso toyoki maloba lokola "The Worship Service" ezalaki ennuyeux, ennuyeux, impratique, mpe irrelevant, orchestre mpe ekokisaka ba besoins na ngai te. Bakómi kolemba nzoto mpe kozanga likebi nzokande basusu bazali kosepela.

Uta lisekwa ya Klisto "bato ya mayele / Bato ya mayele ya Biblia" mingi babongoli mpe balimbolaki bamaniskri oyo ezali ya Baevanzile mpe Mikanda. Na boumeli ya bambula mingi bakonzi mpe bakonzi ya mangomba bapesaki nzela bobele na bato moke oyo baponamaki ete bakota na bango. Lokola bambula ezalaki koleka bamaniskri mingi ya liboso ezwamaki oyo ezalaki kobimisa mabongoli ndenge na ndenge, mabongoli ya mabe mpe bandimbola oyo ezalaki na bokeseni.

Mateya pe misala oyo elakisami na buku oyo ezali bososoli ya moto ye moko, bandimbola, na bakomi oyo esangisi bozangi boyokani kati na bango na oyo etali bandimbola. Mosangisi azali kondima makanisi na bango te kasi azali kolakisa yango mpo na kokokanisa yango na Biblia, kotalela mpe kolimbola na kotalela bososoli ya moto ye moko ya makomi.

Bandimbola ya mateya ezali makambo ya solo te lokola ezali na Nsango Malamu. Yango wana, bandimbola ekeseni ekoki kozwama. Esengeli kozala na makanisi ya polele mpo na kotalela bandimbola mpe misala, mpo na komeka yango na Biblia.

Ezali Vraiment Église Na Ngai Eglise Ya Kondimana Ya Sika?"

Ba Vrais Hérétiques Ba Téléma Svp?

Boklisto ya bapakano? Koluka Misisa Ya Mimeseno Ya Lingomba Na Bisu

Liteya ya boklisto ewutaki wapi?

Mitungisi na ntina ya Ndako/ Mangomba ya Mike

Liyebisi1. Ba références ya nkasa (xx) ezali kolobela nimeru ya lokasa ya mikanda nzokande ba sous-scripts y ezali kolobela banote na nse ya lokasa na kati ya mikapo. Ba commentaires na ngai e identifier lokola (rd).

Eklezia na Ngai Ezali Vraiment Eklezia ya Kondimana ya Sika?

Na mokanda na ye Darryl M. Erkel alobi boye: "Mangomba mingi balobaka ete etongaka nyonso oyo esalaka likoló na Kondimana ya Sika, kasi likambo ya mawa ezali ete mangomba mingi oyo balobaka ete ezali "basango malamú" esalelaka mingi te makambo oyo Makomami emonisaki mpo na mayangani ya mboka." Tótalela mituna na ye oyo elandi:

1. Kondimana ya Sika eteyaka ete lingomba ya mboka esengeli kozala pasteur mpe koteyama na ebele ya mibali oyo babongi na makomi oyo bayebani lokola bankulutu (Misala 20:17,28; 1 Batesaloniki 5:12-13; 1 Timote 5:17; Baebele 13:17; Yakobo 5:14; 1 Petelo 5:1-4).

Yango ezali solo, mpo na nini mingi ya mangomba na biso ezali kaka pasteur ya mobali moko (c.a.d., "pasteur")? Mpo na nini mangomba mingi lelo ekabolaka bokambi na yango na hiérarchie ya "pasteur senior," "pasteur associé," mpe "conseil d'administration" - mingi mingi ntango Kondimana ya Sika ezali kosala bokeseni ya boye te kati na bakambi ya masangá?

2. Kondimana ya Sika eteyaka ete babateli ba mpate ya lingomba basengeli kobima na molongo mpe liyangani ya lingomba yango moko (Misala 14:23; 2 Timote 2:2; Tito 1:5).

Yango ezali solo, mpo na nini mangomba na biso elukaka ntango nyonso ba pasteurs potentiels libanda ya masangá na bango ya lelo? Pourquoi ba églises na biso ezali ko bokola pe ko former mibali na bango moko te pona leadership pastorale? Momesano na biso ya lelo ya kosala "comité ya recherche pastorale" etongami na Makomi to na bonkoko ya bato?

3. Kondimana ya Sika eteyaka ete likita ya lisangá esengeli kozala esika oyo bakristu basalelaka makabo na bango ya molimo mpe kolendisana mpo na bolingo mpe misala malamú (Baloma 12:6-8; 1 Bakolinti 12:4-14; 14:12,26; Bakolose 3:16; Baebele 10:24-25; 1 Petelo 4:10-11).

Yango ezali solo, mpo na nini mingi kati na biso tolobaka to tosalaka eloko moko te na kati ya molulu ya lingomba? Mpo na nini koya na ndakonzambe ezali libosoliboso likambo ya batali na esika ya molulu ya kosangana? Mpo na nini totie mokumba na biso ya kolendisana mpe ya mosala ya kosakola na maboko ya bakonzi ya mangomba oyo bayebi mosala malamú?

4. Kondimana ya Sika eteyaka ete lingomba ya mboka esengeli kotongama mpe kosalelama na bandimi nyonso oyo bazali wana - "mpo nzoto ezali enama moko te, kasi mingi" (1 Bakolinti 12:14; tala 14:12,26-31; Baefese 4:16).

Yango ezali solo, mpo na nini misala na biso ya lingomba etali kaka eteni moko ya nzoto (elingi koloba, "pasteur")? Wapi, na Kondimana ya Sika, eteyami ete mosala to lisukulu ya moto ya moto esengeli kozala esika ya ntina mingi na mayangani ya lingomba?

5. Kondimana ya Sika eteyaka ete moklisto nyonso azali mosali [diakonos (rd)] mpe nganga liboso ya Nzambe (1Petelo 2:5,9; Emoniseli 1:6).

Yango ezali solo, mpo na nini tozali kokoba kosala bokeseni lokola "ba nganga-nzambe" mpe "laïc"? Na moboko nini ya makomi tokaboli nzoto ya Klisto na kelasi mibale ya bato: "bakonzi ya mangomba" mpe "ba laïcs"? Lisusu, soki moklisto nyonso azali mosali, mpo na nini tozali na ndingisa te ya kosalela moko na mosusu na kati ya mosala ya lingomba?

6. Kondimana ya Sika ekomi bandakisa esika wapi Elambo ya Nkolo ezalaki bilei ya kotonda na kati ya likambo ya bosangani ya esengo, ya bondeko (Misala 2:46; 1 Bakolinti 10:16-22; 11:18-34).

Lokola yango ezali solo, mpo na nini tobongoli Elambo ya Nkolo na molulu moko ya mindɔndɔmindɔndɔ mpe kutu ya kobombama? Mpo na nini momeseno na biso ya lelo ya Elambo ya Nkolo ezali lokola matanga koleka feti? Mpo na nini tondimi ete kaka bakonzi ya mangomba "bazwami" nde bazali na lotomo ya "kopesa masakramentu" nzokande Kondimana ya Sika eteyaka yango te?

7. Yesu ateyaki ete bato na Ye basengeli te kopesa to komizwa batitre ya lokumu oyo ekesenisaka bango na bandeko mosusu ya bakristu (Matai 23:6-12; Malako 10:35-45).

Yango ezali solo, mpo na nini bakambi mingi ya mangomba lelo oyo bamipesaka batitre ya lokumu lokola "Reverend," "Ministre," "Episkopo," "Pasteur," "Pasteur Senior" [to "Ndeko" (rd)]? Mpo na nini bamoni ete esengeli liboso ya bankombo na bango na batitre ya ndenge wana - mingimingi ntango Kondimana ya Sika epekisi yango?

8. Kondimana ya Sika eteyaka ete bakristu basengeli kosalela boyambi bapaya epai ya baninga bandimi mpe bato ya libanda (Matai 25:34-40; Baloma 12:13; 1 Timote 6:18; Tito 3:8, 14; Baebele 13:2; 1 Petelo 4:9).

Lokola likambo yango ezali solo, mpo na nini mingi kati na biso tofungolaka bandako na biso mingi te epai ya bato mosusu? Mpo na nini baklisto mingi baboyaka bamposa ya mosuni ya moko na mosusu? Mpo na nini koyamba bapaya ezali ezaleli malamuni oyo babosani na mangomba mingi? Na bozangi bolingo mpe komibanzabanza ya polele boye epai ya basusu, ezali likambo ya kokamwa mpo na nini mingi ya mangomba na biso ezali malili mpe kokufa? [Kasi koyamba bapaya esuki te kaka na likambo oyo ezali kosalema na ndako ya moto. (rd)] .

9. Lingomba ya liboso ezalaki kokutana pene na kaka na bandako na bokeseni na bandako minene, ya losambo (Misala 20:20; Baloma 16:5; 1 Bakolinti 16:19; Bakolose 4:15; Filemona v.2; 2 Yoane v.10). [Momeseno ya kokutana na bandako epesamaki mitindo te mpe ekoki kozala ete ezalaki nyonso oyo ezalaki. (rd)] .

Yango ezali solo, mpo na nini tomoni ete esengeli kobimisa mbongo mingi ya Nkolo na bandako ya lingomba mpe bandakonzambe oyo ekoki kosalelama kaka mbala moko to mibale na poso? Oyo ezali kozala mobateli malamumu ya mosolo oyo Nzambe apesaka? Mpo na nini mangomba mingi ezali na budget monene mpo na misala ya botongi, lifuti ya basali, mpe bobateli koleka mpo na ba missions, babola, mpe misala oyo etali bato? Yango emonisi nini na ntina na makambo oyo totyaka na esika ya liboso?

Erkel asukisi boye: "Bosolo ezali ete, tozwi libula ya bonkoko mpe misala na kati ya mangomba na biso oyo ezali kaka na moboko te na Kondimana ya Sika. Na mawa, mingi kati na biso tomitungisaki ata moke te mpo na kotuna to kolukaluka bonkoko oyo. Kasi soki tolingi komona bozongisi sika ya solo ya lingomba, to sengeli kokanisa lisusu likambo oyo mobimba oyo babengaka "lingomba" mpe koluka koyokana na nyonso oyo tolobi mpe tosalaka na pole ya motindo mpe ya Kondimana ya Sika mitinda.

"Ozali ya komilengela mpo na mokakatano mpe ozali na bolingi ya "komeka makambo nyonso mpe kokangama makasi na oyo ezali solo" (1 Batesaloniki 5:21; tala Misala 17:11)? . . . Ezali na nzela ya malamumu koleka!" (www.5solas.org/media.php?id=82) Ezali na ntina mingi kozala na bomoi ya malamumu.

Ba Vrais Hérétiques Bakotelema Svp?

David Bercot na Ba vrais hérétiques Svp ba telema? Edition ya misato, 1989, Scroll Publishing, Amberson, PA etaleli mateya mosusu na Kondimana ya Sika oyo baklisto ya ekeke ya liboso bazalaki kondima mpe kosalela. Alobi "Boklisto ya ebandeli ezalaki révolution oyo ebalukaki na mokili ya kala lokola moto na kati ya mabaya ya kokauka. Ezalaki mouvement contre-culture oyo ezalaki ko tester ba institutions pivotales ya société romaine. Ndenge Tertullien akomaki: "Concurrence na biso ezali contre ba institutions ya ba koko na biso, contre autorité ya tradition, contre mibeko oyo esalemi na bato, contre ba raisonnement ya ba mayele ya mokili, contre antiquité mpe contre." mimeseno." 1 (lok. 25)

Mwa bilembo oyo ekesenisaki balandi ya sembo ya liboso ezalaki:

- a. Kokabwana na mokili
- b. Bolingo oyo ezangi kondima
- c. Kotyela motema na botosi (lok. 15) .

"Ezali likambo ya kokamwa, na yango, ete lingomba ya ba évangélistes ya mikolo oyo elobi ete bakristu ya mwa bikeke ya yambo bazalaki kaka koteya mpe kosalela mimeseno ya ntango wana. Yango ezali mingimingi ya kosekisa mpo ete Baloma bapamelaki bakristu na bololo mpo na likambo oyo ekeseni mpenza - mpo na kolanda te mibeko ya mimeseno ya ntango wana." (lok. 25)

Baklisto mingi lelo oyo bamonani lokola bakeseni te na bato oyo bazali baklisto te oyo bazali na makanisi ya kala longola kaka ete bakendaka ndakonzambe mbala na mbala. Na ndakisa, bango:

- a. Botala ndenge moko ya kominanola.
- b. Bazali komitungisa mpo na mikakatano ya mokili.
- c. Bazali mpe komipesa na makambo ya mokili oyo ezali koluka biloko ya mosuni. (lok. 16)

Mingi ya makambo ya mimeseno oyo bakristu ya ekeke ya tuku mibale bazali kokutana na yango ezali mpenza makambo oyo lingomba ya liboso ekutanaki na yango.

- a. Koboma libala
- b. Kolongola zemi
- c. Mode ya likolo - modeste ya nse
- d. Divertissement oyo ezali na cote R
- e. Ba théories ya évolution
- f. Bokeseni ya bato
- g. Mosala ya basi na lingomba (nk. 26-38) .

"Baklisto ya ekeke ya yambo bazalaki na ensemble ya ba principes mpe ba valeurs ekeseni mpenza lokola baboyaki kominanola, lokumu mpe bomengo lokola bamitalelaki lokola bapaya na mokili oyo." (lok. 17) "Lolenge ya bomoi na bango ezalaki nzela na bango ya libosoliboso ya kotatola." (lok. 39)

Litatoli (litatoli) mpe lolenge ya bomoi ya baklisto ya liboso ezalaki komitika ya mobimba oyo esalemaki na nzela ya:

1. Mosala ya lisungi ya lingomba

Lingomba [baoyo Nzambe (rd) atie na kati ya Klisto] ezali baoyo bozalaki ntango nyonso kosangana na bango, oyo bazalaki na bizaleli mpe ezaleli ndenge moko mpe oyo bazalaki ntango nyonso kolendisa mpe kotonga yo mpo na kotikala sembo. Bazalaki nzoto oyo ezalaki na dispilini kasi bamekaki te kosala mibeko to kobongola mibeko ya bosembo. Na esika na yango, batyaki motema na mateya ya malamumu, ndakisa mpe nguya ya kobongola ya Molimo Mosantu. (lok. 42) Bato oyo babongwanaki basengeli kobongwana longwa na kati na kobongola motema na bango na kotosaka te mwa esengelami moko ya makasi. (lok. 43)

Bakonzi na bango oyo babengaki bakengeli, bakengeli, babateli, bankulutu mpe bapasterε (babateli ya mpate) bazalaki bato na kati ya liyangani ya mboka na bango. Bokasi mpe bolembu na bango eyebanaki na bato nyonso. Mibali wana bateyaki na maloba mpe ndakisa kutu yambo ya kozwa mosala ya kotambwisa mpe kokamba. (lok. 45) Likambo oyo bazalaki komibanzabanza bobele moko ezalaki bolamu ya elimo ya moto mokomoko na kati ya lisangá na bango. Kutu, ekoki kozala ete balekisaki ntango na bango mobimba na kosala mosala wana ya ntina mingi. Soki ezali bongo, mbala mosusu bazalaki kosunga bango na moboko moko na oyo ya basi bakufelá mibali mpe bitike.9 (lok. 47) .

2. Nsango ya ekulusu - Nzela na bango ya nguya mingi ya kosakola nsango malamumu ezalaki koyika mpiko na bango na pasi pe liwa po baboyaki kowangana Klisto. (pg.49) Clement wrote that to the average Christian, "The cross might be represented by enduring marriage to an unbelieving spouse, obeying unbelieving parents, or suffering as a slave under a pagan master. All of those situations could entail much emotion and physical suffering; they were rather mild form of the cross for anyone who had already committed himself to endure torture and death for Christ (Rom. 8:17; Em. 12:11)." (lok. 50)
3. Bondimi ete botosi ezalaki mosala ya kosangisa kati na moto na Nzambe - Na ebandeli, moklisto ya sika atambolaka penepene na Nzambe na kotalela nguya na Ye. Kasi ntango ntango ezali koleka, mbala mingi babandaka kolongwa na bozangi bondimi wana. (lok. 52) Martin Luther ateyaki ete moto azali mpenza na makoki te ya kosala bolamu na ye moko mpe ete mposa mpe nguya ya kotosa Nzambe ewutaki kaka epai na Ye.15 Baklisto ya liboso bazalaki kondima kaka ndenge mosusu. Origène akomaki "Ye [Nzambe] amimonisaka na baye, sima ya kosala nionso oyo nguya na bango ekopesa nzela, andimi ete bazali na mposa ya lisalisi uta na Ye.17 (lok. 53) ["Nakoki kosala nionso na nzela ya ye oyo apesi ngai makasi. (Flp. 4:13) (rd)] Ezali te kosenga mbala moko, kasi likambo oyo esalemaka ntango nyonso. Koboma nzela na biso ya mosuni ekosala mpasi, mpe soki tondimi te konyokwama na kati, kobunda na masumu na biso, boye Nzambe akopesa nguya te (Rom. 8:13; 1 Kol. 9:27).20 (lok. 54) Moto akoki kokima mpasi mpe mpasi na pete soki balingi kosala yango, na kowangana Klisto. Kasi moto akoyika mpiko na yango na kotiaka elikia na bango na Nzambe.21 (lok. 55) .

Mikanda ya boklisto ya liboso ezalaki kotemela bindimeli na ngai ya teoloji bongo David Bercot alobi bongo. Amonisi mitano mpe apesi bilembeteli:

1. Oyo Bandimaki mpo na lobiko

a. Tobikisami kaka na bondimi?

Bayebisaki biso ete "nsima ya Constantin kobebisa lingomba, ebandaki mokemoke koteya ete misala ezali na mokumba na lobiko na biso. Assez typique ya scénario oyo epakolami ezali eteni oyo elandi uta na buku Ndenge nini tosengeli kozala na bomoi na

nsima ya Francis Schaeffer? Nsima ya kolimbola kokweya ya bokonzi ya Loma mpe bokiti ya boyekoli na westi, Scheaffer akomaki, 'Matondo na basango, Biblia ebatelamaki - elongo na biteni ya mikanda ya kala ya Greke mpe ya Latin.... Atako bongo, boklisto ya peto oyo emonisami na Kondimana ya Sika ekómaki mokemoke ebebaki: Bokóli, bokonzi ya lingomba ekómaki na esika ya liboso koleka liteya ya Biblia Mpe ezalaki na ntina oyo ezalaki se kokola na lobiko lokola epemamaki na bolamu ya Klisto. na esika ya kozala kaka na mosala ya Klisto.'¹

"Lokola Schaeffer, bakomi mingi ya ba évangélistes bapesaka likanisi ete kondima ete makoki mpe misala na biso moko ezali na bopusi na lobiko na biso ezalaki likambo oyo ekotaki mokemoke na lingomba nsima na ntango ya Constantin mpe kokweya ya Loma. Kasi ezali mpenza bongo te."

"Baklisto ya liboso bazalaki kondima na mokili mobimba ete misala to [mpe (rd)] botosi ezali na mokumba ya ntina mingi na lobiko na biso?" (lok. 57) Polycarpe akomaki "Ye oyo asekwisi Ye na bakufi akosekwisa biso pe - soki tosali mokano na ye pe totamboli na mibeko na Ye." (lok. 58) Clément ya Alesandala akomaki ete, "Moto oyo azwi [bosolo] mpe akokesana na misala malamumu, akozwa mbano ya bomoi ya seko." Origène, Hippolyte, Cyprien mpe Lactantius bango nyonso bakomaki na mokuse. (lok. 59)

b. Yango elingi nde koloba ete baklisto bazwaka lobiko na bango na misala?

Te, baklisto ya liboso bateyaki te ete tozwaka lobiko na koyanganisa misala malamumu. (lok. 60) Ndakisa: Clément ya Loma - "[To] kolongisama na biso moko te, to na mayele na biso te, kososolaka bonzambe to misala oyo esalemi na bosantu ya motema; kasi na kondima wana oyo Nzambe mozwi-ya-Nguya-Nyonso alongisaki bato banso banda ebandeli." Polycarpe, Barnabas, Justin Martyr na Clément ya Alexander balobi pe ndenge moko. (lok. 61)

c. Kondima mpe Misala Ezali Kokesana?

Te, kasi "Augustin, Luther mpe bato mosusu ya teoloji ya mikili ya Mpótó bandimisi biso ete ezali na matata oyo ekoki koyokana te kati na lobiko oyo etongami likoló na ngolu mpe lobiko oyo etali misala to botosi. Basaleli lolenge moko ya lokuta ya ntembe oyo eyebani na nkombó 'dilemmes ya lokuta,' na kolobaka ete ezali kaka na makambo mibale oyo ekoki kosalema na oyo etali lobiko: ezali soki (1) likabo oyo euti na Nzambe to (2) ezali eloko oyo tozwaka na misala na biso Baklisto ya liboso balingaki koyanola ete likabo ezali moko te likabo kaka mpo ete ezali na boyokani na botosi." (lok. 62)

Bakristo ya liboso bazalaki kondima ete lobiko ezali likabo ya Nzambe kasi Nzambe apesaka likabo na ye na moto nyonso oyo alingi. Aponi kopesa yango na baoyo balingaka, batyelaka Ye motema mpe batosaka Ye. (lok. 62)

Bobele mpo moto azali koponapona na kopesa na ye, yango ebongoli likabo te na lifuti.
(lok. 62)

d. Ee, Kasi Biblia Elobi ...

- Moto nyonso te oyo alobi na ngai: 'Nkolo, Nkolo,' akokota na bokonzi ya likoló, kasi moto oyo azali kosala mokano ya Tata na Ngai oyo azali na likoló."(Mat. 7:21
- Ye oyo akoyika mpiko tii na nsuka akobika. (Mat. 24:13) Ezali bongo.
- Baoyo banso bazali na kati ya malita bakoyoka mongongo na Ye mpe bakobima - baoyo basali malamumu, mpo na lisekwa ya bomoi, mpe baoyo basalaki mabe, mpo na lisekwa ya kokweisama. (Yoane 5:28, 29)
- Tala, nazali koya noki, mpe mbano na Ngai ezali elongo na Ngai, mpo ya kopesa na moto na moto engebene na mosala mwa ye. (Emon. 22:12)
- Kebá na yo moko mpe na liteya yango. Koba na kati na bango, mpo na kosalaka bongo, okobikisa yo moko mpe baoyo bazali koyoka yo. (1 Tim. 4:16)

Na yango, likambo ya solo ezali likambo ya kondima Makomami te, kasi ya kolimbola Makomami. Biblia elobi ete "na ngolu bobikisami na nzela ya kondima, mpe yango euti na bino moko te; ezali likabo ya Nzambe, kasi ya misala te, ata moke te moto amikumisa." (Ef. 2:8, 9) Mpe atako bongo Biblia elobi mpe ete, "Bomoni ete moto alongisami na misala, kasi kaka na kondima te" (Yak. 2:24) Liteya na biso [boklisto na motindo mobimba kasi mpenzampenza lingomba ya Bercot] ya lobiko endimi maloba wana ya liboso kasi na ntina mpenza elongoli ya mibale. Liteya ya boklisto ya liboso ya lobiko epesaka kilo ndenge moko na makambo nyonso mibale. Lisusu, baklisto ya liboso bazalaki kondima te ete moto azali mpenza na mbeba mpe azali na likoki te ya kosala eloko moko ya malamumu. (lok. 64)

e. Moto oyo abikisami akoki kobunga?

Lokola bakristu ya liboso bandimaki ete kondima mpe botosi na biso ya kokoba esengeli mpo na lobiko, na lolenge ya bomoto elandi ete bandimaki ete moto "abikisami" akoki naino kosuka na kobunga. (lok. 65)

Tertullien (c. 160 - c. 225) akomaki, "Bato mosusu basalaka lokola nde Nzambe azali na nse ya mokumba ya kopesa ata na bato oyo babongi te likabo na Ye oyo akanaki. Babongoli boboto na Ye na boombo.... Mpo ete mingi te na nsima bakweyaka libanda ya ngolu? Likabo oyo elongolami na bato mingi te."²³ Cyprian ayebisaki baninga na ye bandimi; "Ekomami ete: 'Ye oyo akoyika mpiko tii na nsuka, ye moko akobika.' [Mat. 10:22] (lok. 65)

Moko ya baverse oyo batangi ezali Baebele 10:26 oyo elobi ete: "Soki tozali kokoba kosala masumu na nko nsima ya koyeba solo, mbeka moko te mpo na lisumu etikali."

f. Groupe Esakolaki Lobiko Na Ngolu Kaka

Ezalaki na etuluku moko, ba Gnostiques, oyo bateyaki ete moto azali mpenza na mbeba mpe ete misala ezali na mokumba moko te mpo na lobiko na biso. Balobaki ete Nzambe amonisaki bango boyebi ya sipesiale oyo etuluku monene ya baklisto bazalaki na yango te. Bazalaki kondima ete Nzambe, mozalisi, azali Nzambe ya nse, Nzambe oyo ekeseni na Nzambe tata ya Yesu. Yango wana, moto akelamaki na Nzambe moko ya nse oyo abebisaki makambo mpe moto azali na bomoto na ye ya mbindo mpo na yango. Lokola moto azalaki na bomoto ya mbindo, Nzambe Mwana akokaki mpenza te kokóma moto. Azwaki kaka lolenge ya moto. [Elingi koloba soki azalaki mosuni mpe makila, alingaki kozala na masumu te. (rd)] (lok. 66) .

Apostolo Yoane alobaki boye: "Bakosi mingi babimi na mokili oyo bazali koyambola te ete Yesu Klisto azali koya na nzoto. Oyo azali mokosi mpe motemeli ya Klisto." (2 Yoane 7) Bato ya Gnostic nde bawanganaki ete Klisto ayaki na nzoto. (lok. 67)

2. Oyo Bandimaki Na oyo etali Predestination mpe Bonsomi ya kopona

a. Bandimi ya Bonsomi ya Bolingi

Baklisto ya liboso bazalaki bandimi makasi ya bonsomi ya kopona. Na ndakisa, Justin Martyr apesaki ntembe oyo epai ya Baloma: "Toyekoli epai ya basakoli, mpe tomoni ete ezali solo ete etumbu, etumbu mpe mbano epesamaka engebene na ntina ya mosala ya moto na moto. Soki te, soki makambo nyonso esalemi na nsuka, boye eloko moko te ezali na nguya na biso. Mpo soki ekanamaki liboso ete moto moko azala malamuru to mosusu azala mabe, boye oyo ya liboso abongi te." kokumisa to mosusu oyo esengeli kopesamela foti.

Baklisto ya liboso batongaki bindimeli na bango likoló na:

- Mpo ete Nzambe alingaki mokili mingi na boye ete apesaki Mwana na ye se moko [oyo akeseni na bato mosusu, moko mpe se moko (rd)], ete moto nyonso oyo akondimela ye akufa te kasi azala na bomoi ya seko. (Yoane 3:16) .
- Nkolo azali malembe te mpo na kokokisa elaka na ye, lokola basusu basosoli malembe. Azali na motema molai epai na bino, alingi te ete moto moko akufa, kasi moto nyonso aya na koyambola. (2 Petelo 3:9)
- Molimo na mwasi ya libala balobi: "Yaka!" Mpe moto oyo ayoki aloba ete: "Yaka!" Oyo azali na mposa ya mai, aya; mpe oyo alingi, azwa likabo ya ofele ya mai ya bomoi. (Emoniseli 22:17)
- Lelo nazali kobenga lola mpe mabele lokola batatoli mpo na kotemela bino oyo natye liboso na bino bomoi mpe liwa, mapamboli mpe bilakeli mabe. Sikoyo poná bomoi, mpo yo ná bana na yo bózála na bomoi. (Kolimbola Mibeko 30:19)

b. Kasi Biblia Elobaka Te ...?

- Pona bomoi mpo ozala na bomoi.

- Kobika etaleli mposa to milende ya moto te.
- Nzambe alingi te ete moto moko akufa kasi aya na koyambola.
- Nzambe ayokelaka moto oyo alingi mawa. (lok. 73)

Eklezia ya liboso endimaki ete ekozala na bosambisi ya bosembo na Nzambe kasi ezali mokumba na biso ya kozala na bomoi ya bosembo. Na yango, kanisá naino:

- Alakisi yo, Ee moto, nini ezali malamumu. Mpe Nkolo asengi nini epai na bino? Kosala na bosembo mpe kolinga motema mawa mpe kotambola na komikitisa elongo na Nzambe na yo. (Mika 6:8)
- Bomoni, natie liboso na bino lelo bomoi mpe bomengo, liwa mpe libebi. Mpo napesi bino lelo mitindo ete bólinga Nkolo Nzambe na bino, bótambola na banzela na ye, mpe bótosa mitindo na ye, mibeko na ye mpe mibeko na ye. (Kolimbola Mibeko 30:15-16)
- Omonisaka kotyola bozwi ya boboto na ye, ya kokanga motema mpe ya motema molai, kozangaka koyeba ete boboto ya Nzambe ememaka yo na boyamboli [mbongwana ya lolenge ya bomoi]? Kasi mpo na motó makasi na yo mpe motema na yo oyo ebongoli motema te, ozali kobomba nkanda na yo moko mpo na mokolo ya nkanda ya Nzambe, ntango lisambisi na ye ya sembo ekobima. Nzambe "akopesa na moto na moto engebene na oyo asali." Na baoyo na kotingama na kosala malamumu balukaka nkembo, lokumu mpe bozangi kokufa, akopesa bomoi ya seko. Kasi mpo na baoyo balukaka bango moko mpe baboyaka bosolo mpe balandi mabe, nkanda mpe nkanda ekozala. (Baloma 2:4-8)
- Bokeseni monene ezali kati na komona liboso likambo moko mpe kosala yango. (lok. 76)

3. Nini Batisimo elimbolaki Mpo na baklisto ya liboso

Liloba oyo Yesu alobaki epai na Nikodeme ete moto asengeli kobotama na mai mpe na elimo esosolamaki na mokili mobimba na baklisto ya liboso ete ezali kolobela batisimo ya mai [Gr. baptizo -kozindisa. (rd)]. (lok. 77) Irénée akomaki "Kelasi oyo ya bato [Gnostique oyo balobaki ete bato bakoki kobotama lisusu to kobotama lisusu te na nzela ya libatizi ya mai] batindimaki na Satana na koboya libatizi oyo ezali kobotama lisusu epai ya Nzambe.1 (lok. 77)

Baklisto ya liboso basangisaki makambo misato ya ntina mingi na batisimo ya mai mpe lokola kosukola oyo ezalaki mpenza na boyokani te na litomba moko te na ngambo ya moto oyo azwaki batisimo, batisimo ezalaki mbala mingi kobenga "ngolu." (lok. 78)

- a. Bolimbisi ya masumu - etongami likolo ya maye malandi :
 - Mpe sikoyo ozali kozela nini? Telema, batisimo pe sukola masumu na yo, kobelesa kombo na ye. (Misala 22:16)

- Abikisaki biso, mpo na makambo ya sembo oyo tosalaki te, kasi mpo na motema mawa na ye. Abikisaki biso na nzela ya kosukola ya kobotama lisusu mpe ya sika na Molimo Mosantu. (Tito 3:5) .
- Petelo koyebisa libatizi ya bakristu na Noa mpe mpela alobaki - Mai ezali elilingi ya libatizi oyo sikawa ebikisaka yo mpe - te kolongola bosoto na nzoto kasi elaka ya lisosoli malamumu epai ya Nzambe. Ezali kobikisa yo na lisekwa ya Yesu Klisto. (1 Petelo 3:21-22)
- "Bóyambola mpe bóbatisama, moko na moko kati na bino, na nkombo ya Yesu Klisto mpo na bolimbisi ya masumu na bino. Mpe bokozwa likabo ya Molimo Mosantu. (Misala 2:38)
- Mbotama ya sika - Na kotalela maloba ya Yesu epai ya Nikodeme, baklisto ya liboso bazalaki mpe kondima ete batisimo ya mai ezali nzela oyo moto abotamaka lisusu. Irénée alobelaki yango na lisolo moko na ntina ya libatizi, "Lokola tozali bato ya maba na lisumu, tosili kopetola na mabuki na biso ya kala na nzela ya mai ya bule mpe kobenga Nkolo. Tozali bongo kobotama lisusu na molimo lokola bana mike oyo babotami sika, kutu lokola Nkolo asakoli ete: 'Soki moto abotami lisusu na nzela ya mai mpe molimo, akokota na bokonzi ya lola te.'"3 (Yoane 3:5) (lok. 79) .
- Kongenga ya Molimo - Bazalaki kondima ete moto oyo azwaki batisimo sika, nsima ya kozwa Molimo Mosantu azalaki na emonaneli ya polele ya makambo ya molimo.
- Libatizi ezalaki molulu ya mpamba te - Libatizi ezalaki molulu ya bobandi oyo eleki ya bomoto oyo na nzela na yango mondimi ya sika alekaki uta na kozala moto ya kala ya mosuni mpo na kozala moto ya molimo oyo abotamaki sika. Bakabolaki batisimo na kondima mpe boyamboli te. Bateyaki mpenzampenza ete Nzambe azalaki na ntina te ya kopesa bolimbisi ya masumu kaka mpo ete moto alekaki na ba mouvements ya batisimo.6 (lok. 80) .
- Bato oyo bazwaki batisimo te bazwaki mabe na bango moko? - Bakristo ya liboso bazalaki kondima ete Nzambe akosala oyo ezali na bolingo mpe sembo epai ya bapakanano oyo bazwaki ata mokolo moko te libaku ya koyoka nsango ya Klisto.
- The Evangelical Rite Of Passage - En général biso ba évangélistes toboyi molulu ya histoire ya mbotama ya batisimo mpe to développer molulu na biso moko ya spécial - appel ya etumbelo. Tango batunaki Petelo "Tosala nini?" alobaki te kita liboso mpe bengisa Yesu na motema na yo. Te, ayebisaki bango "Boyamboli, mpe tika moko na moko kati na bino abatisama na nkombo [bokonzi (rd)] ya Yesu mpo na bolimbisi ya masumu. Misala 2:38 "Ya solo, kobenga ya etumbelo mpe mabondeli oyo esangisi yango ezali mbuma ya ba mouvements ya bozongisi ya ekeke ya zomi na mwambe mpe ya zomi na libwa. " (lok. 82) [Talá na liteya ya BibleWay Batisimo kati na Klisto].

4. Bozwi: Lipamboli To Motambo

Balingami, nabondeli ete ozala na bomengo na makambo nyonso mpe ozala na nzoto kolongɔɔ, kaka ndenge molimo na yo ezali na bomengo. (3 Yoane 2) Yoane azalaki kolaka bango bozwi mpe kolongɔɔ ya nzoto oyo euti na Nzambe, nsango malamumu ya kolongɔɔ ya

nzoto mpe ya bozwi? Makambo oyo elandi ezali mwa mikapo mosusu oyo euti na Biblia. (lok. 84)

- Mpo bolingo ya mbongo ezali mosisa ya mabe ya ndenge nyonso. Bato mosusu, na mposa makasi ya mbongo, balongwá na kondima mpe bamitobolaki na mawa mingi. (1 Timote 6:10)
- Bomba bomoi na bino kozanga bolingo ya mbongo mpe bosepeli na oyo bozali na yango. (Baebele 13:5)
- Bómibomba te biloko ya motuya na mabele, epai nselele ná rulo ebebisaka, mpe epai miyibi bakotaka mpe bayiba. Kasi bómibomba biloko ya motuya na likoló, epai nselele ná rulo ebebisaka te, mpe epai miyibi bakotaka mpe bayibaka te. Mpo esika bomengo na yo ezali, motema na yo mpe ekozala kuna. (Matai 6:19-21)
- Moto moko te akoki kosalela bankolo mibale. Soit akoyina moko mpe akolinga mosusu, to akomipesa na moko mpe akotyola mosusu. Okoki kosalela Nzambe pe Mbongo te. (Matai 6:24)
- Kasi soki tozali na bilei mpe bilamba, tokosepela na yango. Bato oyo balingi kozwa bozwi bakweaka na komekama mpe na motambo mpe na bamposa mingi ya bozoba mpe ya mabe oyo ezali kozindisa bato na libebi mpe na libebi. (1 Timote 6:8-9)
 - a. Makama ya bomengo - Hermès (yambo ya mobu 150 nsima ya liwa ya Klisto) akomaki boye: "Oyo ezali baye bazali na kondima solo, kasi bazali mpe na bomengo ya mokili oyo. Tango bolzi ekoya, bawanganaka Nkolo mpo na bomengo mpe mombongo na bango.... Na yango, baye bazali na bozwi na mokili oyo bakoki kozala na litomba mpo na Nkolo te soki bomengo na bango ekatami liboso te."3 (pg. 85) [Kasi Nzambe azali kosenga te bobola Azali mpe kokweisa bozwi te. Azali kokweisa mposa to bolingo ya bozwi. Paulos na Baefese 4 apesi toli na bakristu basala po bazala na kopesa na basusu. (rd)] Kasi ndenge nini moto akoki kopesa Nzambe? Soki bomengo euti na Nzambe, moklisto akoki kobungisa yango te na kotosaka Liloba ya Nzambe mpe kokabola bomengo na ye na babola. (lok. 87)
 - b. Oyo Bokeseni Kati Na Nsango Na Bango Mpe Nsango Ya Lelo Lelo nsango malamumu ya bomengo elobi "Nkolo akobaki, 'Olobi, Satana, longola maboko na yo na mbongo na ngai!' pamba te ezali Satana nde azali kopekisa yango eya epai na yo - Ngai te."10 (pg.88)
 - c. Baklisto bazalaki na nzoto kolongono - Mikanda oyo baklisto ya liboso bakomaki etatoli ete banyokwamaki na maluzi mpe makama ndenge moko na bato mosusu. (lok. 89)

5. Ezali na bizaleli malamumu ya Kondimana ya Kala Malamumu?

John Calvin ateyaki na makasi ete bokeseni ezalaki moke kati na bango mibale [moralité ya Kondimana ya Kala mpe ya Sika (rd)].1 (lok. 91) Nzokande, bososoli ya bakristu ya liboso ezalaki ete mateya ya bizaleli malamumu ya Klisto elekaki mateya ya bizaleli malamumu ya Kondimana ya Kala lokola mateya ya Klisto ekendaki na ndimbola ya molimo. (lok. 92)

Mokomi abimisi mituna mingi

- a. Yesu alingaki koloba nini tango alobaki "Kolapa ndai te"? [Na ebandeli, kolapa ndai elimbolaki kobenga Nzambe mpo na kotatola to kondimisa maloba oyo moto alobaki. Lelo emonani lokola elingi koloba "Ezali oyo olingi koloba ezali mpenza solo? Liloba "Lokola Nzambe azali motatoli na ngai" emonani ete ezali kopesa ndimbola ya ebandeli ya kolapa ndai. (rd)]
- b. Bitumba ezali mabe na bizaleli malamumu? [Nzambe asalelaki mpe mbala mosusu azali kosalela tii lelo bikólo mpo na kobimisa makambo oyo mokano na Ye ekoki kokokisama. (rd)] .
- c. Ndenge nini moklisto asengeli kotalela etumbu ya liwa? [Nzambe atyaki guvernema mpo na kotya molongo na mobulu. (rd)] .

Boklisto ya bapakano? Koluka Misala Ya Mimeseno Ya Lingomba Na Bisio, .

Frank Viola mpe George Barna bayekolaki makomi mosusu na boumeli ya bikeke misato ya liboso mpo na komona soki bakokaki kopesa mpe bososoli ya mateya mpe misala ya baklisto ya ekeke ya liboso. Na buku na bango Boklisto ya bapakano? Exploring The Roots Of Our Church Practices, 1998, Tyndale House Publishing, Inc. bapesaki bifundeli ete misala ya lelo ezali na boyokani te na mateya ya Biblia mpe mimeseno ya ekeke ya yambo.

"Ezali ntango ete nzoto ya Klisto ezwa boyokani na Liloba ya Nzambe mpe na lisolo ya lingomba mpo na kokoma na bososoli malamumu ya maye tokoki mpe tosengeli kosala lokola mpe maye tokoki te mpe tosengeli te kosala." (Maloba ya ebandeli lok. xxvii) [Esengeli kozala na bokebi na kotia motema na lisolo ya bato lokola mbala mingi emonisaka misala mpe mateya ya libunga na esika ya kolakisa bosolo. (rd)] .

Boklisto ya bapakano? efundami ete motango monene ya misala mpe mimeseno ya mangomba ya lelo ezali na boyokani te na mimeseno mpe mateya ya Biblia. Bafutaka mpe ete na kosalelaka lolenge ya kotinda bamesaje ya bilembeteli, makomi malongolami na contexte mpo na kosunga liteya mpe/to momesano moko.

Bitando oyo bazali kotya ntembe ezali:

- Bandako ya Lingomba
- Molongo ya losambo
- Losambo
- Pasteur
- Ba Costumes ya Tongo ya Dimanche
- Ba Ministres ya Musique
- Dime mpe Lifuta ya Bakonzi ya mangomba
- Batisimo

- Elambo ya Nkolo
- Boyekoli ya boklisto
- Ndenge ya kososola Kondimana ya Sika

[Liyebisi: Bifundeli oyo ekoki kondimama to koboya na miso ekufá te mpe mimeseno na biso ya lingomba ya lelo ekoki te. Yango wana, makomi oyo mokomi asaleli mpo na kondimisa bifundeli na ye esengeli kobatelama na contexte, kososolama, bakisa mpe mokano ya bayoki nani bakomelaki bango, mikakatano oyo ezali kolobelama mpe kolobelama na baklisto mosusu. Zalá na makanisi polele. Bozala na boyebi ya bonkoko ya moto ye moko na ndimbola na biso. Simbá mbongwana nyonso oyo epesami likanisi, soki ezali, tii ntango botaleli nyonso ekosila. Na nsima, talá lisusu lokola ensemble total. (rd)] .

Bandako ya Lingomba

"Lingomba ya Bayuda ya kala ezalaki na katikati ya biloko misato: Tempelo, bonganganzambe mpe mbeka. Tango Klisto ayaki, asukisaki nyonso misato na kokokisaka yango kati na Ye moko. Ye nde tempelo oyo azali na ndako ya sika mpe ya bomoi oyo esalemi na mabanga ya bomoi - "kozanga maboko." Azali nganga-nzambe oyo atie bonganganzambe ya sika. Azali mbeka ya kokoka mpe esilaki.¹ Na yango, Tempelo, mosali ya mosala." bonganganzambe, mpe mbeka ya Lingomba ya Bayuda nyonso elekaki na koya ya Yesu Klisto.² Klisto azalaki kokokisama mpe bosolo na yango nyonso.³ Tokoki koloba malamumu ete boklisto ezalaki lingomba ya liboso oyo etongamaki na tempelo te oyo ebimaki naino te Engebene na maloba na nse ya lokasa 6 Arthur Wallis na buku *The Radical Christian*, na lokasa 83 akomaki ete "Na Kondimana ya Kala, Nzambe azalaki na esika ya bosantu mpo na bato na ye, na mobu Ya sika, Nzambe azali na bato na ye lokola esika mosantu." (lok. 10-11)

Nsima ya kobebisama ya Yelusaleme baklisto Bayuda bakitaki mpe baklisto ya bikólo mosusu oyo bazalaki bapakano bakómaki komonana mingi.

Clément de Alexander [asangisaki bonkoko ya filozofi ya Bagreke na mateya ya boklisto (Wikipedia/wiki/clement_of_alexander mpe wiki/platoisme) azalaki moto ya liboso oyo asalelaki fraze "kokende na lingomba."⁹ Kasi, bakristu batongaki bandako ya sipesiale te mpo na losambo kino na eleko ya Constantin na ekeke ya minei.¹² (pg.12)

Ntango boklisto ebotamaki, ezalaki lingomba se moko na mokili oyo ezalaki na biloko ya bule te, bato ya bule te mpe bisika ya bule te.¹⁸ Boklisto oyo elongaki Bokonzi ya Loma ezalaki mpenzampenza mobulungano oyo etali ndako.²² Losambo, na yango ezali na esika te, to elongolamaki na bomoi mobimba te. Na Biblia, baklisto 'esika mosantu' ezali bisika nyonso lokola Nkolo na bango oyo amati. Losambo ezali te likambo oyo esalemaka na esika moko boye na ngonga moko boye. (tala Yoane 4) Ezali lolenge ya bomoi. Losambo esalemaka na elimo mpe na bosolo na kati ya basaleli ya Nzambe, mpamba te kuna nde Nzambe afandaka lelo. [note 17 Talá J. G. Davis, Kosalela bandako ya Lingomba na mokili, 3-4] (lok. 14)

Na ekeke ya mibale mpe ya misato mbongwana esalemaki. Baklisto babandaki kozwa likanisi ya bapakano ya komemya bakufi.³⁰ Bisika ya bokundi na bango etalelama na sima lokola "esika mosantu" oyo esali ete batonga ba monuments ya mike mpe bisika ya bule mpo na kokumisa bakufi na bango. (nk. 15-16)

Liboso ete Constantin apesa bango bonsomi na minyoko, baklisto bazalaki mwa bato moke oyo bazalaki kotyola bango. Kasi bokonzi ya Loma ekabwanaki kati na bapakano mpe baklisto mpe Constantin asengelaki kosangisa yango. [Mpo na koluka kosangisa yango, abandisaki lingomba ya Leta mpe abandaki kosangisa mateya ya boklisto mpe ya bapakano na kobongola nkombo ya misala ya bapakano na bankombo ya boklisto. (rd)] Abandaki mpe kotonga bandako ya lingomba. Na yango, soki baklisto bazalaki na bandako na bango ya bulɛɛ lokola Bayuda mpe bapakano, kondima na bango elingaki kotalelama lokola oyo ebongi." (lok. 18) [Mayoki oyo ezali ya ntango oyo lelo oyo. Na yango, soki tozali kotya likebi mingi na bandako tokoki kolongola likebi na Klisto. (rd)]

Bandako ya lingomba ya Constantin ezalaki minene mpe ya kokamwa oyo esalemaki na ndakisa ya basilika (ndako ya Leta oyo bato mingi basalelaka oyo esalemaki nsima ya batempelo ya bapakano).⁸⁰ Ezalaki kitoko mpo na kofandisa ebele ya bato oyo bazalaki kosala eloko te mpe oyo bazalaki kotosa mpo na kotala lisano moko. Yango ezalaki moko ya bantina oyo Constantin aponaki modèle ya basilika.⁸⁵ Basilika epesaki nzela mpe moi ekwea likolo ya molobi ntango azali kotala lisangá.⁸⁶ (lok. 22)

Basilika ya bakristu ezalaki na estrade oyo etombwami na etumbelo mpe kiti ya episkopo, cathédra to kiti ya bokonzi.⁹⁴ Kiti oyo ezwaki esika ya kiti ya bosambisi ya basilika ya Roma.⁹⁵ Yango wana nguya mpe bokonzi epemamaki na kiti. Uta na kiti oyo episkopo asalaki lisukulu na ye.⁹⁷ (lok. 23) Kiti to estrade etombolaki bakonzi ya mangomba na esika ya lokumu na bongo kotia ye likolo mpe likolo ya bato mosusu ya Nzambe. Na nsima, banc epekisaki boyokani ya miso na miso, kokotisa to kokóma elembo ya bolembu mpe ya kozanga kosala eloko oyo esalaki ete losambo ya kompani ezala lisano ya batali.¹⁷⁵ (lok. 34)

Koya ya ndako ya lingomba ememaki mbongwana monene na losambo ya boklisto:

- a. Milulu ya ndako ya mokonzi ekotisamaki na liturgie.
- b. Bougies ebimaki nsima ya momeseno ya komema bougies liboso ya bokoti ya amperere.
- c. Kotumba mpaka ya malasi ntango bakonzi ya mangomba bakotaki na shambre.
- d. Bilamba ya sipesiale oyo esalemi na motindo ya oyo ya bakonzi ya guvernema ya Loma.
- e. Miziki ya processionnelle pona début ya ba services na ba chorales.
- f. Ba nganga-nzambe ya mosala basalaki "mosala ya losambo" oyo ezwaki esika ya participation ouverte mpe intimité ya basambeli banso.

Lokola nganga mayele moko ya Katolike akomaki, na boyei ya Constantin "mimeseno ndenge na ndenge ya mimeseno ya kala ya Baloma esopanaki na liturgie ya boklisto ... ata milulu oyo esalemaki na losambo ya kala ya amperere lokola nzambe ezwaki nzela na yango na losambo ya lingomba, kaka na lolenge na yango ya mokili.109 (lok. 24-25) Na boyei ya bandako ya lingomba na oyo etombwami to etanda oyo etombwami, ntina ebakisami na mosala moko likoló na mosusu Na kopekisa losambo ya boninga ebandi kokóma ya kosangana te na esika moko boye mpe kolongolama na bomoi ya mokolo na mokolo (lok. 38) [Biblia ezali nyee na esika ya koyangana: ebongiseli na yango, bonene na yango.

Molongo ya losambo

Likita ya lingomba ya liboso ezalaki na spontanéité, bonsomi, fonctionnement ya membre nionso, vibrancy mpe participation ouverte. (lok. 50)

Kotalela:

- 1 Bakolinti 12:14 Nzoto nzoto esalemi na eteni moko te kasi na ebele.
- 1 Bakolinti 12:18 Nzambe abongisi biteni na nzoto, moko na moko na yango, kaka ndenge alingaki.
- 1 Bakolinti 12:27 Sikawa bozali nzoto ya Klisto, mpe moko na moko kati na bino azali eteni na yango.
- 1 Bakolinti 12:31 Kasi bózála na mposa makasi ya makabo ya minene.
- 1 Bakolinti 13:13-14:1 Mpe sikawa oyo misato etikali: kondima, elikia mpe bolingo. Kasi oyo eleki monene kati na yango ezali bolingo. Landá nzela ya bolingo mpe posa na mposa makasi makabo ya elimo, mingimingi likabo ya esakweli.

1 Bakolinti 14:12 Meka koleka na makabo oyo etongaka lingomba, [ba bakristu oyo bayangani (rd)].

Paulo azali kolobela misala ya lingomba oyo esanganaki alobi "Ntango bosangani, moto nyonso azali na loyembo, to liloba ya mateya, emoniseli, monoko [monoko oyo ezali mopaya na molobi to moyoki yango wana ezali na mposa ya kobongola. (rd)] to ndimbola. Nyonso wana esengeli kosalema mpo na kolendisala lingomba. Soki moto azali koloba na monoko moko, mibale - to ata misato - esengeli." koloba, moko na moko, mpe moto moko asengeli kolimbola bazali na nse ya bokonzi ya basakoli.

Bongo, makanisi nini azali kobimisa?

- Tango bozali kosangana Ba chrétiens ya Corinthe Assemblées
- Mibali mpe basi baklisto bazali na participation totale
 - loyembo moko >
 - liloba moko ya mateya >> misala ndenge na ndenge oyo etongami na

- a emoniseli >> misala ya moto na moto, makabo.
- monoko to ndimbola moko >

Momeseno ya lingomba ya lelo ebongoli liyangani na biteni mibale:

- a. Boyekoli ya Biblia epai basi bapesameli nzela ya koloba
- b. Service ya losambo esika bapesameli nzela ya koloba te
 - Nyonso wana esengeli kosalema mpo na kolendis baoyo bayangani.
 - Totika te [kotika, totika (rd)] bokutani elongo, lokola basusu bazali na momesano ya kosala, kasi tolendisana - mpe mingi koleka lokola bozali komona Mokolo ezali kobelema. (Baebele 10:25)

Longola mbongwana ya likolo oyo esalaka ete molulu moko na moko ya lingomba ya protestant ekeseni okokuta mpenzampenza liturgie moko [molongo moko oyo epesameli (rd)] kasi ezali mpenza te na molongo moko: (lok. 48-50)

- Mbote lokola moto akoti na ndako
- Losambo mpe / to botangi ya makomi
- Mosala ya nzembo
- Mayebisi
- Libonza
- Liteya
- Lipamboli ya lipamboli

Na yango, molongo ya losambo ya protestant ebandaki wapi?

1. Ezali na misisa na yango na Misa ya Katolike ya moyen-âge9 oyo ekotisaki

- a. Bilamba ya nganga-nzambe ya bapakano
- b. Kosalela mpaka ya malasi mpe mai mosantu na milulu ya kopetola bato
- c. Kotumba bougies na losambo
- d. Architecture ya basilika ya Loma
- e. Mibeko ya Rome lokola moboko ya "loi canon".
- f. Titre ya Pontifex Maximus mpo na episkopo mokonzi
- g. Milulu ya bapakano mpo na Misa17 (lok. 53) .

2. Luther apamelaki mitres mpe banzete ya bakambi ya Katolike ya Loma mpe mateya na yango na ntina ya Ukaristya. Yango wana, akómisaki kosakola, na esika ya Ukaristya, katikati ya bokutani.²⁶ "Lisangá ya boklisto esengeli ata moke te kosangana esika moko kozanga kosakola Liloba ya Nzambe mpe losambo, ata soki ezali mokuse ndenge nini" ... "kosakola mpe koteya Liloba ya Nzambe ezali eteni ya ntina mingi ya mosala ya Bonzambe."²⁹ (lok. 53)

Mbongwana minene oyo Luther asalaki na Misa ya Katolike [Eucharistique to Elambo ya Nkolo (rd)] ezalaki:

- a. Esalemi na monoko ya bato
- b. Apesaki lisukulu eteni ya ntina
- c. Akotisaki [azongi na (rd)] koyemba ya lisangá
- d. Alongolaki likanisi oyo ete Misa ezalaki mbeka ya Klisto
- e. Apesaki nzela na lisangá ete elya limpa mpe kɔpɔ, na esika ya kolya kaka nganga-nzambe. (lok. 55)

3. Calvin alongolaki orgue ya pipe na ba chorale lokola elobelami polele te na Kondimana ya Sika.64 (pg.58) .

4. Ba Calvinistes Puritains batiki bilamba ya bakonzi ya mangomba, bililingi, mpe biloko ya kokembisa.86 Liteya ekomaki na zenith na yango na ba puritains ya Amerika. Bapesaki mpe etumbu na kotiaka ba stocks mpe kofuta amende na bandimi oyo bazangaki lisukulu ya mokolo ya eyenga na ntongo.88, 89 (lok. 63)

5. Ba Méthodistes bakómisaki losambo ya mokolo ya lomingo na mpokwa ya lokumu.98 (lok. 64) .

6. Ba Frontier-Revivalists babongolaki mokano ya kosakola na mateya ya évangéliste.101 (pg.65) .

7. Ba Méthodistes na ba Revivalistes Frontières babotaki "libiangi ya etumbelo." . (pg.68) Frontier-Revivalisme américain ebongoli lingomba na station ya kosakola mpe ekitisaki expérience ya assemblage ya edification na mission ya évangéliste.125 Ekela ba personnalités ya estrade lokola attraction dominante mpo na lingomba. Na yango, botomboli moko na mosusu ya mosala ya mosangani nyonso mpo na komonisa Yesu Klisto na lisanga liboso ya bakonzi mpe nguya ebungaki.127 (lok. 69)

8. D. L. Moody na suka ya bambula 1800 akotisaki "libondeli ya mosumuki"136 mpe Billy Graham azongisaki mayele ya Moody na mikolo soki mibu ntuku mitano na sima.137 (pg. 70)

9. Kobanda na 1906 mouvement pantekote ebandisaki kotombola maboko, kobina na ba bancs, kobeta maboko, koloba na minoko mosusu [monkɔ mosusu eyebani te kasi maloba ya mpambampamba (rd)] mpe kosalela ba tambourines. (lok. 72)

Yango wana, molongo ya losambo ya protestant ezali: (lok. 73-77) .

- a. Mokonzi moko ya mangomba nde akokamba mpe etambwisami.
- b. Lisukulu yango ekómaki katikati ya molulu ya losambo oyo ezalaki mpenza kosakolama, ezalaki ya mpambampamba mpe ya masini, mpe ezalaki na mbalakaka te.
- c. Edification mutuelle na participation ya ba membres ezalaki reprimé donc ekomaki silencieux.

- d. Liturgie passive na ba fonctions na yango limitées elingi koloba kotia ngonga moko na semaine ezali fungola ya vie chrétienne ya elonga.

Lisolo ya Lisolo

Na kolongola lisukulu, boyei na molulu ya mokolo ya lomingo na ntongo esengelaki kokita lokola lisukulu ezali moboko ya liturgie ya protestant. (lok. 85) Ezali mpenza kolongolaka ntina oyo Nzambe abongisaki lingomba mpo na kosangana mpe ezali na boyokani moke mpenza na bokoli ya solo ya molimo. (lok. 86-87)

- a. Ezali likambo oyo esalemaka mbala na mbala - mbala moko na poso.
- b. Ezali kopesama na moto moko - molobi ya mosala.
- c. Ezali kopesama na audience passive - monologue, to discours.
- d. Ezali lolenge ya koloba oyo balonaka - structure spécifique autour ya 3 à 5 points.

Na bokeseni, kosakola ya bantoma ezalaki: (lok. 88) .

- a. Ezali mbala na mbala.
- b. Epesamaka na mabaku ya sipesiale mpo na kosilisa mikakatano ya sikisiki.
- c. Extemporain sans structure rhétorique.
- d. Na forme ya dialogue na ba questions na ba interruptions ya audience.

Lisolo ya liboso ya liziba ya boklisto ya kosakola mbala na mbala ezwami na boumeli ya ekeke ya mibale.¹⁴ Clément ya Alesandala amilelaki mpo ete mateya esalaki mingi te mpo na kobongola bakristu.¹⁵ (lok. 89)

Mitó ya mai ya lisukulu ezongaka na balakisi oyo bazalaki koyengayenga, oyo babengaka ba sophistes, ya ekeke ya mitano liboso ya ntango na biso. Bazalaki ba débatteurs experts oyo bazalaki kosalela ba appels émotionnels. Ezalela ya nzoto mpe elobeli ya mayele mpo na "koteka" maloba na bango.¹⁸ Yango ebotaki kelasi ya mibali oyo bakomaki bakolo ya bafraze ya malamamu, "kolona lolenge mpo na bolamu ya mitindo." Bazalaki bato ya mayele na komekola lolenge na esika ya komekola biloko ya ntina.²⁰ Ba sophiste bazalaki koyebana na bilamba ya sipesiale, bazalaki na ndako ya kofanda esika wapi bazalaki kopesa mateya mbala na mbala na bayoki moko mpe bazalaki kozwa mbongo mingi. (lok.89)

Pene na ekeke moko sima Aristote apesaki na rhétorique diskur ya points misato.²² Ba orateurs bakokaki komema ebele ya bato na frenzy na makoki na bango ya makasi ya koloba.²⁷

Lolenge ya mateya ya Greke ezwaki nzela na yango na lingomba ya boklisto pene na ekeke ya misato...makita ya polele ebandi kokufa, mpe mayangani ya lingomba ekomaki mingi mpe mingi ya liturgie [milulu oyo epesamaki mpo na molulu ya losambo to losambo ya bato banso (rd)] kokola na "mosala."³⁰ Na bongo likanisi ya bapakano ya molobi ya mosala oyo azwi formasyo

oyo azali kopesa masolo mpo na mbongo moko ekendeki mbala moko na makila ya boklisto.
(lok. 91) Lok. (lok. 92)

Lolenge oyo ya koteya to kosakola esali bopusi mabe na lingomba:

- a. Ekomisaka mosakoli azala mosani ya virtuoso.
- b. Elendisaka passivité donc étouffant ministère mutuelle mpe ba réunions ya participation ouverte ya ba membres.
- c. Ebatelaka bakonzi ya mangomba ata soki babengaka yango bongo te.
- d. Ezali ko de-skills ba santu.
- e. Ebimisaka mateya oyo ekoki kosalelama te.

Mokonzi ya Pasteur

Longola pasteur/leader ya lelo na protestant ndenge toyebi elingaki ekufa. Azali momonisi ya boklisto ya Protesta esika ya ntina mingi, moboko monene, mpe eloko ya ntina mingi ya lingomba ya ntango na biso. Likambo ya kosekisa ya mozindo ezali ete ezali na verse moko te na Kondimana ya Sika mobimba oyo ezali kondimisa makambo ya ndenge wana. Kasi, pasteur azali na Biblia. (lok.106-7) Talá:

Baefese 4:11 "Apesaki bamosusu lokola bantoma, mpe bamosusu lokola basakoli, mpe bamosusu lokola bapasterε mpe balakisi" ezali mokapo se moko epai wapi pasteur esalelami. [Liloba oyo ya Greke mpo na pasteur, poiména, ebongolami lokola mobateli ya mpate na kati ya contexte moko ya mokambi ya lolenge oyo elobelami na Baefese na 1 Petelo 2:25. (rd)] .

- a. Liloba yango ezali na boike.
- b. Elakisi (ba) mobateli ya mpate lisele oyo ezali kolimbola mosala.4 Babateli ya mpate (bapasterε) ya ekeke ya liboso bazalaki bankulutu ya mboka (bapresbyterε) mpe bakengeli (bakengeli, bakengeli) ya lingomba. Mosala na bango ezali na boyokani te na mokumba ya bobateli ya ntango na biso9 [na mangomba mingi ya protestant. (lok. 108)

Mboto ya pasteur ya contemporain ekoki kutu ko détecté na époque ya Nouveau Testament. Diotréfe, oyo "alingaki kozala na esika ya liboso" na kati ya lingomba (3 Yoane 9-10).12 (lok. 109)

Tii na ekeke ya misato, lingomba ezalaki na bakambi ya Leta te. Que ezalaki na ba leaders eza sans dispute. Kasi bokambi ezalaki officiel te na sens que ba "bureaux" religieux to ba slots sociologiques ya kotondisa ezalaki te.13

Bazalaki bitulukuru ya mangomba oyo ezangi nganga-nzambe, tempelo to mbeka.14 (lok. 109-110) [Bokambi ezalaki / ezali mosala te esika. (Talá na liteya ya BibleWay Misala ya babateli ya mpate ya Nzambe (rd))].

Ignace ya Antiokia (35-107) azalaki na ntina mingi na mbongwana mpo na kokende epai ya mokambi moko. Atombolaki moko ya bankulutu na lingomba moko na moko koleka basusu nyonso. Na nsima, nkulutu oyo atombolami, babengaki ye episkopo [liloba moko mpo na mokengeli (rd)].20 (lok. 110-111) Ignace akanisaki ete yango ezalaki na ntina mpo na kobongisa mateya ya lokuta mpe kotya bomoko ya lingomba.27 (lok. 112)

Episkopo akomaki na suka administrateur pe distributeur principal ya bomengo ya lingomba.13 En effet akomaki pasteur solo ya lingomba - professionnel na losambo ya commun (molobeli na bango).36 (pg.112)

Clément ya Loma, oyo akufaki na mbula soki 100, balobaka ete akesenisaki bakambi mpe bakambi te, laïc38 na Tertullien (c. 160 - c. 225) azali moto ya liboso oyo asalelaki bakonzi ya mangomba.40 (pg. 113-114)

Nsima ya Likita ya Nicée (325) baepiskopo bapesaki mokumba ya Elambo ya Nkolo na bapresbytere, baepiskopo molandi.53 (lok. 114)

Cyprien ya Carthage [ekeke ya misato] alobaki mpo na kolandana ya baepiskopo oyo ekabwani te oyo ebandaki tii na Petelo.60 (lok. 115)

Na ekeke ya minei, lingomba elandaki ndakisa ya bokonzi ya Loma. Amperere Constantin abongisaki lingomba na ba diocèses [ba diocèses "a gouverneur's jurisdiction" www.etymonline.com (rd)] na nzela ya motindo ya ba districts régionaux ya Loma. Na sima Pápa Grégoire abongisi mosala ya lingomba mobimba sima ya mibeko ya Loma.81 (lok. 119) .

Constantin apesaki episkopo ya Loma nguya mingi koleka oyo apesaki baguvernere ya Loma. Bazalaki na lokumu ya bakambi ya lingomba, kelasi oyo bato balingaka mingi, nguya ya elite ya bozwi mpe mingi ya mosala koleka libiangi.99 Résultat net ezalaki alarmant: (pg. 120-121)

Bokeseni ya ba nganga-nzambe/ba laïcs ekómaki monene lokola bakonzi ya mangomba bazalaki bakambi oyo bazwaki formasyo, babateli ya orthodoxie - bakonzi mpe balakisi ya bato. Bazalaki na makabo mpe ngolu oyo ezalaki te mpo na bato ya mike oyo bakufaka. Ba laïcs bazalaki bakristu ya kelasi ya mibale, oyo bazwaki formasyo te.103 (lok. 122) Yango epesaki nzela na botiami ya etuluku ya bato ya lokumu na molimo ya "bato basantu."108 Na ekeke ya minei molulu ya botiami na mosala ekembisamaki na bilamba ya elilingi mpe na milulu ya lokumu.120 Nzela oyo esalelaki maloba kaka moko uta na mokili ya bato ya Loma.121 (lok. 123-125)

- Bokeseni ya bakonzi ya mangomba/ba laïcs oyo eyokani te na makomi esalaki mabe oyo ekoki kolobama te na nzoto ya Klisto. (pg.136-137) Ekabolaki baklisto na baklisto ya kelasi ya liboso mpe ya mibale. Ekangamaki na mosala ya moto na moto mpe esalaki ete liteya oyo ete mondimi nyonso azali na lotomo mpe libaku malamuru ya kosala na makita ya lingomba ezala na matomba te. Position ya pasteur/mosakoli ekokani na bokambi ya Klisto oyo ezali kosala na lingomba na Ye.188
- Pasteur ya lelo abotamaki na bokonzi ya episkopo moko oyo ebotamaki mpo na mbala ya liboso na Ignace mpe Cyprien, mpe akómaki presbytère ya mboka, oyo na Moyen Âge ekolaki mpe ekómaki nganganzambe ya Katolike. Na tango ya Mbongwana abongwanaki uta na nganganzambe kino na "mosakoli," "mosala," mpe na nsuka "pasteur." (lok. 141)

" Ba nganganzambe ya Katolike bazalaki na misala nsambo na tango ya Mbongwana.208 Pasteur protestant amizuaka mikumba oyo nionso en plus tango mosusu apambolaka ba événements civiques. Misala wana ezalaki/ezali: (pg. 141)

1. Kosakola
2. Basakramentu
3. Mabondeli mpo na etonga
4. Bomoï ya Nzambe oyo ezali na disipilini
5. Milulu ya lingomba
6. Kosunga babola
7. Kotala bato ya maladi

Costume ya tongo ya mokolo ya lomingo

Mokolo nyonso ya lomingo na ntongo, bamilio ya Baprotesta na mokili mobimba balataka bilamba na bango ya malamuru koleka mpo na kokende na Lingomba ya mokolo ya lomingo na ntongo.1 Na ebandeli kolata bilamba mpo na libaku nyonso ezalaki bobele nzela mpo na bato ya lokumu oyo bazalaki na bozwi mingi. Yango ebongwanaki na bokeli ya bokeli bilamba ya bato ebele mpe bokeli ya lisanga ya bingumba.6 Bilamba ya malamuru ekomaki na ntalo moke mpo na bato mpamba. Classe moyenne ebotamaki mpe babandaki komekola aristocratie oyo bazalaki na zuwa.7 (pg. 148) Bapasterε na bango bakesenisaki ntina na bango na bilamba na bango ya sipesiale.

Kasi, kolata bilamba ezali komonisa: (lok. 148-150) .

- a. Bokabwani kati na makambo ya mokili mpe ya bule.
- b. Likanisi ya lokuta ete tozali malamuru mpo na bilamba na biso, mpe na bongo mbala mosusu tozali kozipa bomoi oyo ezali moke koleka ya kobanga Nzambe.
- c. Bokeseni na kelasi ya bato mpe/to ya mposo.
- d. Délusion ya lokuta que mutu azali "irreverent" na kolata bilamba informelle [kolata te très meilleur (rd) na biso].

[Liyebisi: Yakobo 2:1-2 ekebisi na ntina ya ezaleli ya komiyoka ete eleki basusu, koponapona mpe kotala na nse ya babola mpe "bazali na bozwi mingi te." (rd)] .

Ezalaki Clément ya Alesandala nde alobaki ete bakonzi ya mangomba basengeli kolata bilamba ya malamu koleka ba laïcs.²⁶ (lok. 150) Elamba ya Leta ya Baloma ezwamaki mokemoke na nganga-nzambe mpe badiakono nsima ya kokende ya Constantin na Constantinople. 29 Jérôme (ca. 342-420) alobaki ete bakonzi ya mangomba basengeli soko moke te kokota na esika mosantu balati bilamba ya mokolo na mokolo.³⁴ (lok. 151) Na Moyen Âge, bilamba na bango ezwaki ndimbola ya mystique mpe ya elilingi.³⁷ (lok. 152)

Bato ya mbongwana bazwaki elamba ya moindo ya moto ya mayele, oyo eyebani mpe lokola elamba ya filozofe.⁴³ Elamba ya sika ya bakonzi ya mangomba epalanganaki mingi na boye ete robe ya moindo ya moto ya mayele ya mokili ekómaki elamba ya pasteur ya Protesta.⁴⁴ (lok. 152)

Bilamba oyo nyonso ya sipesiale ekesenisaka polele kelasi mibale: ya mosala mpe ya mosala te mbala mosusu kutu kosala bokeseni na bato ya mosala te. (lok. 154)

Ba Ministres ya Musique

Na boyangeli ya Constantin, ba chorales esalemaki mpe epesamaki formasyo mpo na kosalisa na kosala feti ya Ukaristya. Momeseno oyo edefamaki na momeseno ya Baloma, oyo ebandaki milulu na yango ya bokonzi na miziki ya mosala.² Kasi, mosisa yango ezwami na batempelo ya bapakanano ya Bagreke mpe na drame ya Bagreke.³ (lok. 158-159)

Lokola chorale eyaki na lingomba ya boklisto, koyemba ezalaki lisusu kosalema na bato nyonso ya Nzambe te kasi na basali ya mangomba oyo bazalaki bayembi oyo bazwaki formasyo.⁵ Bobongwani yango ezalaki na ndambo mpo na likambo oyo ete mateya ya lipengwi epalanganaki na nzela ya koyemba nzembo. Bakonzi ya mangomba bakanisaki ete soki koyemba banzembo ezali na bokonzi na bango, ekopekisa lipengwi.⁶ Yango mpe ebakisaki nguya ya bakonzi ya mangomba. (lok. 159) [Nzembo oyo eyembami lelo ezali kolendisama mateya oyo mauti na Biblia te? (rd)] .

Luther alendisaki koyemba na lisangá na ntango ya biteni ya molulu.²⁸ (lok. 162)

Na mangomba mingi ya ntango oyo, charismatique to non charismatique, chorale ezwami na esika ya ekipi ya masanzoli.⁵⁰ (pg. 164)

Yoka ndimbola ya Paulo na ntina ya likita ya lingomba ya Kondimana ya Sika: (lok. 166)

- a. Moko na moko na bino azali na nzembo. (1 Bakolinti 14:26)
- b. Bosololaka bino na bino na nzembo, ba nzembo pe ba nzembo ya molimo. (Baefese 5:19)

Tala maloba "Moto na moto kati na bino." Bakambi ya nzembo, ba chorale mpe bituluku ya losambo basalaka ete ezala likoki te na kopekisa bokambi ya Klisto - mingimingi ya kokamba bandeko na Ye na koyemba banzembo ya masanzoli epai ya Tata na Ye. (lok. 166-167)

Ntango banzembo ya losambo ekoki kosakolama, kobanda, mpe kokambama na bato ya mayele, eloko oyo ya mosala ekomi mingi lokola kominanola koleka losambo ya lisanga.¹⁷ Mpe kaka baye "bazali kokata" nde bapesameli nzela ya kosangana na mosala ya banzembo ya kokamba. (lok. 167) [Ezali oyo esepelisaka bayangani na esika ya kosepelisa Nzambe uta na bayangani. (rd)] .

Dime mpe Lifuta ya Bakonzi ya mangomba

Moko ya zomi ezali mpenza na Biblia. Na yango, εε, moko ya zomi ezali ya Biblia. Kasi ezali ya boklisto te. Moko ya zomi ezali ya Yisalaele ya kala. Ezalaki mpenzampenza mpako na bango ya mbongo oyo bazwaki. Ata mokolo moko te na Kondimana ya Sika to na boumeli ya ekeke ya liboso ozali kokuta baklisto moko ya zomi. (lok. 172) Na liwa ya Yesu, mibeko nyonso ya milulu oyo ezalaki ya Bayuda ekangamaki na ekulusu ya Klisto mpe ekundamaki, mpo na kosalela yango lisusu te mpo na kokweisa biso. [Ayaki te mpo na kolongola Mibeko to Baprofeta kasi mpo na kokokisa yango Matai 5:17 (rd)] Tozali komona bakristu ya ekeke ya yambo lokola bakapita oyo bazalaki kopesa na esengo engebene na makoki na bango - na mokumba te mpo na etinda moko.⁷ Kopesa na lingomba ya ebandeli ezalaki ya bolingi.⁸ Mpe baye bazwaki matomba na yango ezalaki babola, ba maladi, bitike, basi bakufelá mibali, bakangami, bapaya mpe baloni ya lingomba. ⁹ (lok. 173) [Soki moklisto asengeli kopesa zomi mpo ete apesameli mitindo, boye likabo na ye ezali ya bolingi te, engebene na makoki na ye te mpe uta na motema na ye te kasi mpo na mokumba. Na bongo, na kopesaka zomi na ye, moto azwi mbano na ye, lobiko. (rd)] .

Na ekeke ya misato, Cyprien ya Carthage azalaki mokomi moklisto ya liboso oyo alobelaki momeseno ya kosunga bakonzi ya mangomba na mbongo. Alendisaki ete kaka lokola Balevi bazalaki kosungama na zomi, esengeli mpe bakonzi ya mangomba bakristu.¹⁶ (lok.176) Na nsuka ya ekeke ya zomi, zomi ekoli mpe ekómaki esengelami ya mibeko mpo na kopesa mosolo mpo na lingomba ya Leta - oyo bakonzi ya mangomba basengaki mpe bakonzi ya mokili basalelaki yango na makasi!²⁸ (lok. 177 Na oyo etali lifuti ya bakonzi ya mangomba, baminstre bazalaki na lifuti te mpo na misato ya liboso ba siècles.

Kopesa ba pasteurs salaire etomboli bango likolo ya batu mosusu. Ezali kokela caste clérique oyo ebongoli nzoto ya Klisto ya bomoi na mombongo. Lokola "pasteur" na staff na ye ba indemnés mpo na ministère, bazali ba professionnels payés mpe le reste ya église ba lapsus na état ya dépendance passive. Soki bakristu banso bazwaki boyokani na libiangi oyo ezali na kati na bango mpo na kozala nganga-nzambe oyo azali kosala na ndako ya Nkolo, mpo na nini tokozala kofuta pasteur na biso? En plus, kofuta pasteur elendisaka ye azala man pleaser. (lok. 180-181)

Batisimo

Mingi ya bakristu ya evanzile bandimaka mpe basalaka libatishi ya mondimi na bokeseni na libatishi ya bana mike. Ndenge moko mpe, Baprotesta mingi bandimaka momeseno ya kozwa batisimo na kozindisama to kosopa na esika ya kosopa yango.² [Batisimo euti na liloba ya Greke baptizo, oyo ebongolami lokola batisimo, kozindisa, to kozindisa, liloba ya Greke mpo na kosopa ezali rantizo mpe liloba ya Greke mpo na kosopa ezali cheo (rd)] Na ekeke ya yambo, batisimo ya mai ezalaki lolenge oyo moto moko ayaki na Nkolo.⁶ Mpo na ntina oyo, koyambola mpe libatishi ezali na boyokani ya ntina mingi na kosalela kondima ya kobikisa. Na boye ete bakomi ya Kondimana ya Sika mbala mingi basalelaka libatishi na esika ya liloba kondima mpe ekangisaka yango na "kobikisama."⁷ Yango ezali mpo ete libatishi ezalaki koyambola ya liboso ya bondimi na Klisto (lok. 188-189) [David Bercot alobaki "batisimo ezalaki mbala mingi babengaka yango "ngolu."

Na mikolo na biso [na basusu mbala mosusu mangomba mingi (rd)] "libondeli ya mosumuki" mbala mingi ezwaki esika ya mokumba ya libatishi ya mai. Bayebisami na bato oyo bazangi kondima ete: "Lobá losambo oyo nsima na ngai, ndimá Yesu lokola mobikisi na yo moko, mpe okobika." Kasi esika moko te kati na Kondimana ya Sika mobimba tokuti moto moko te azali kokambama epai ya Nkolo na losambo ya mosumuki. Mpe ezali na mongongo ya moke te na Biblia na ntina ya Mobikisi "ya moto ye moko". Na lolenge mosusu batisimo ya mai ezalaki libondeli ya mosumuki na ekeke ya liboso! Libatishi ezalaki elongo na kondima nsango malamu mpe esalemaki mbala moko. (lok. 189) [Petelo na 1 Petelo 3:21alobaki ete batisimo ebikisaka yo sikoyo na lisekwa ya Yesu Klisto lokola moto azali kobenga Nzambe alimbisa ye masumu na ye. (rd)] .

Libatishi ezalaki elembo ya bokabwani mobimba na makambo ya kala mpe bokoti mobimba na Klisto mpe na lingomba na Ye. Libatishi ezalaki na mbala moko mpe mosala ya bondimi lokola mpe elakiseli ya bondimi.⁸ (lok. 189) .

Kobanda na ekeke ya mibale bakristu mosusu ya bopusi bateyaki ete libatishi esengeli kozala liboso ya eleko ya mateya, ya losambo mpe ya kokila bilei.⁹ Osengeli komilakisa ete obongi kozwa batisimo na etamboli na yo.¹¹ [Ezalaki bongo te na Pantekote lokola emonani ete batisimo na bango esalemaki mbala moko. (rd)] .

Bonkoko elongoli ndimbola mpe nguyaya ya solo nsima ya batisimo ya mai. Libatishi ya mai oyo ekanisami malamu mpe esalelami ezali koyambola bondimi ya mondimi liboso ya bato, bademo, baanzelu mpe Nzambe. Libatishi ezali elembo oyo emonanaka oyo ezali kolakisa bokabwani na biso na mokili,⁴⁷ liwa na biso elongo na Klisto, bokundi ya moto na biso ya kala,⁴⁸ liwa ya bozalisi ya kala,⁴⁹ mpe kosukola Liloba na Nzambe. Kozwa esika ya libatishi ya mayi ya Kondimana ya Sika na losambo ya mosumuki ezali kosilisa libatishi ya litatoli na yango oyo Nzambe apesi. (lok. 196) [Mobange to mosuni (moto ya masumu) andimaki Klisto mpe nsango na Ye, akufaki na lolenge na ye ya bomoi ya masumu, akundamaki * na mai

(kozindisama to libatishi). Apetolamaki na masumu, asekwi lokola ekelamu ya sika ya molimo ya bomoi mpe atiamaki likolo ya nzoto ya Klisto, lingomba, na Nzambe na bondimi, bondimi, bondimi mpe botosi na ye. (rd)] .

* { Greke sunthapto (moi na + thapto entomb) - kokunda elongo, to elongo (Vine's Expository Dictionary) – bongo moto akundami mpe asangani na Klisto na liwa na Ye.}

Elambo ya Nkolo

Mpo na bakristu ya liboso, Elambo ya Nkolo ezalaki bilei ya bato banso.²² Ezalela ezalaki ya kosepela mpe ya esengo. Ntango bandimi bayanganaki mpo na mbala ya liboso mpo na kolya, bazalaki kobuka mampa mpe kolekisa yango zingazinga. Na nsima, balyaki bilei na bango, oyo esukaki nsima ya kolekisa kopo yango zingazinga. Elambo ya Nkolo ezalaki mpenzampenza feti. Mpe ezalaki na bakonzi ya mangomba te mpo na kosala molulu.³¹ Na ntina ya maloba ya Paulo oyo ekebisaki na ntina ya kozanga kobonga na 1 Bakolinti 11:27-33 basusu babandaki koteya ete Elambo ya Nkolo ezalaki likama. Emonani ete balobelaki te likebisi yango na bokeseni na babola mpe kolangwa masanga lokola eteni oyo ebongi te. (lok. 192)

Penepene na tango ya Tertullien (c. 160 - c. 225), limpa na kopo ebandaki kokabwana na bilei.²⁵ Na kotika bilei, maloba ya kobuka mampa mpe Elambo ya Nkolo ezwaki esika ya liloba ya Greke Ukaristya.³⁰ Irénée (130-200) abandaki kolobela yango lokola "likabo"³¹ to "mbeka." Mesa ya etumbelo esika wapi mampa mpe kopo etiamaki mpe eyaki komonana lokola esika wapi bapesaki moto oyo azwaki mpasi.³² Elambo ya mpokwa ezalaki lisusu likambo ya lisanga te. Ezalaki nde molulu ya banganga-nzambe oyo esengelaki kotalama mosika. Na boumeli ya ekeke ya minei mpe ya mitano, liyoki ya bobangi mpe ya bobangi ezalaki se kobakisama.³³ (lok. 194)

Na liteya ya transubstantiation, basaleli ya Nzambe bapusanaki penepene na biloko na mayoki ya bobangi. Bazalaki kolinga kutu kopusana penepene na bango.⁴³ Tango maloba ya Ukaristya elobamaki na nganga-nzambe endimami ete limpa ekomaki mpenza Nzambe⁴⁴ [ya solo ekomaki mosuni mpe makila (rd)]. (lok. 195) Na Boyokani ya Sika yango moko, ezali na eloko moko te oyo emonisi ete ezalaki libaku malamuru to mokumba ya sipesiale ya moto moko kokamba boyokani ya losambo ya Elambo ya Nkolo.⁵² (lok. 197)

Boyekoli ya boklisto

Na makanisi ya baklisto mingi, mateya ya momeseno epesaka moto masengami mpo na kosala mosala ya Nkolo. Longola se soki moklisto azwi diplome na eteyelo monene to na séminaire ya Biblia, batalelaka ye lokola ministre ya kozala "para", mosali ya lokuta ya moklisto. Moto ya boye akoki te kosakola, koteya, kobatisha to kokamba Elambo ya Nkolo uta azwaki formasyo officiellement te mpo na kosala makambo ya boye ...non? (lok. 199-200)

Formation ya boklisto na ekeke ya liboso ezalaki ya maboko, na esika ya kelasi. Ezalaki likambo ya koyekola mosala, na esika ya koyekola na mayele. Ezalaki viser na esprit, au lieu ya lobe ya liboso c.a.d.

Bayekolaki mateya ya ntina na kozalaka na bomoi ya kokabola elongo na etuluku moko ya baklisto na nse ya litambwisi ya mosali moko ya mokóló, oyo ayebi mosala malamumu.

Yango wana, ebongiseli oyo eleki malamumu mpo na kopesa moklisto nyonso bisaleli esilá kozala na esika na yango. Ezali liboso ya ba séminaires mpe ba séminaires ya wikende mpe ekoleka bango nyonso. Bayekolaki na four ya bomoi, na contexte rational, ya bomoi, ya mosala mpe ya mosala.2 (pg. 200)

Ezali na bitape minei ya mateya ya teoloji: (lok. 201-206) .

- a. Episcopale - Théologie na âge patristique (siècle ya misato kino ya mitano) ezalaki episcopale mpo ba théologies ya liboso ya tango wana bazalaki ba episkopo.6
- b. Monastique - Etape monastique ya éducation théologique ezalaki lié na vie ascétique na mystique. Ezalaki koteyama na basango oyo bazalaki kofanda na bisika ya basango mpe na ntango moko batata ya lingomba ya Esti bakómaki kozindisama na makanisi ya Platon. Ndakisa, Justin Martyr andimaki ete filozofi ezalaki emoniseli ya Nzambe epai ya bapakano.10
- c. Scholastic - Etape ya misato ya mateya ya teoloji ezali na nyongo mingi na culture ya université.33 Abelard (1079-1142) asalelaki logique aristoté mpo na kobimisa bosolo.34 Martin Luther (1483-1546) alobaki "Ba universités ezali lisusu nini koleka bisika ya kopesa bilenge formasyo na nkembo ya grec."37
- d. Théologie séminaire - séminaire ekolaki na théologie scolaire oyo eteyamaki na ba universités oyo etongamaki na système philosophique ya Aristote.39 Mbala mosusu Aquine azalaki na influence monene. Thèse na ye ya monene ezalaki ete Nzambe ayebani na nzela ya makanisi ya moto mpe alingaki mayele koleka motema lokola enama mpo na kokoma na bosolo.41

Makanisi mpe mayele ekoki kotinda biso tóyeba makambo ya Nzambe mpe kosalisa biso tóyebisa makambo oyo toyebi. Kasi bazali kokweya te na kopesa biso emoniseli ya molimo. Mayele ezali ekuke te mpo na koyeba Nkolo na mozindo. Mayoki mpe ezali te.43 Mayele ya nguya ya likolo mpe makoki ya kokanisa lokola rasoir ebimisaka na ndenge ya automatique te mibali mpe basi ya molimo. Blasie Pascal (1623-1662) alobaki mokolo moko "Ezali motema nde esosolaka Nzambe, kasi ntina te."45 (lok. 206) [Moto asengeli kozala na boyokani ya penepene na Nzambe. (rd)] .

Bafilozofe ya Bagreke Platon mpe Socrate bateyaki ete boyebi ezali bizaleli malamumu. Bolamumu etali bonene ya boyebi ya moto. Yango wana, mateya ya boyebi ezali mateya ya bizaleli malamumu.99 Awa nde mosisa mpe lititi ya mateya ya ntango oyo ezali. Etongami likoló na likanisi

ya Platon oyo elobi ete boyebi ekokani na bizaleli ya bizaleli malamumu. [Lingomba ya Gnosticisme (rd)].

Mateya ya teoloji ya mikolo oyo ezali mateya ya bopanzi ba données. Elongwaka na kaye mpe ekómaka na kaye. Na nzela, teoloji na biso ekómaka mingi te na nse ya nkingo. Soki mwana-kelasi azali koloba na bosikisiki makanisi ya profesere na ye, bapesaka ye diplome. Yango wana, fallacie ezali ete ba diplômés bazalaka mbala moko qualifié³⁶ atako azali na expérience ya maboko moke soki ata moke te na nzoto ya bomoi. Mbala mosusu mokakatano oyo ebebisaka mingi ya séminaire mpe ya collège ya Biblia ezali ete ezali kokoba kosala ebongiseli oyo bato babongisi oyo kati na yango bakonzi ya mangomba bafandaka, bapemaka mpe bazali na bozali na bango.109 (lok. 216-218)

Kozongela kopusana penepene na Kondimana ya Sika

Lingomba ezali na bopusi ya mimeseno ya zingazinga na yango, emonani lokola ete eyebi te bopusi na yango ya mabe. Na tina ya formation pe éducation na ye, tozalaka na tendance ya kondima état nionso ya pasteur to ya mosakoli lokola biblique.

Yango wana, mingimingi tomonaka ete esengeli te kokende na Biblia mpo na koluka koyeba bosolo ya maloba na ye mpamba te yango nde "nayokaka ntango nyonso." Ntango tozali koyekola, tosalelaka mingimingi "méthode ya texte ya preuve," oyo ebandaki na bambula ya 1590. Lisanga ya bato oyo babengaka ba scholastiques protestantes bazuaki mateya ya ba Réformistes mpe ba systémisaki alors selon ba règles ya logique ya Aristoté.² Basimbaki que kaka te makomi ezali liloba ya Nzambe, kasi eteni nionso na yango ezali Liloba ya Nzambe na yango moko - sans considération ya contexte. (lok. 222-223)

Mibale na misato ya Kondimana ya Sika esalemi na mikanda ya Paulo. Na ebandeli ya ekeke ya mibale ntango basangisaki yango na volimi moko babongisaki yango na molongo ya molai tii na mokuse. Na nsima ntango bazalaki kosangisa Kondimana ya Sika, batyaki baevanzile mpe Misala liboso ya mikanda ya Paulo mpe Emoniseli na nsuka. (lok. 226) Na mobu 1227, profesere moko na Iniversite ya Paris akabolaki mikanda ya Biblia na mikapo. Ezalaki kaka na mobu 1551 nde bafraze ezwaki banimero.¹¹ (lok. 228-229)

Bateyami baklisto ete bátalelaka Biblia mingimingi na lolenge moko ya banzela mwambe na kolukáká baverse oyo ekosala ete:

- a. efula yo.
- b. yebisa yo oyo Nzambe alaki po o confesser yango na kondima donc, obliger Nzambe asala oyo olingi.
- c. koyebisa yo makambo oyo Nzambe apesi yo mitindo.
- d. Tika okoki ko citer mpo na kobangisa zabolo libanda ya mayele na ye to kotelemela ye na ngonga ya komekama.

- e. prouver doctrine na yo particulière po o tranche pe o dice partenaire na yo ya sparring théologique.
- f. ko contrôler to ko corriger ba misusu.
- g. "sakola" bien pe sala matériel ya "sermon" ya bien.
- h. ebimaka ntango ozali kobalusa na ndenge ya pwasa.

Ba méthodes wana epesaka libaku te ya koyeba contexte ya mokapo mpe kozala na makoki ya koyeba message oyo mokomi azali koluka kopesa. Contexte ezali na ntina mingi na boye ete soki ezali te, moto akoki kozwa bosukisi oyo ekeseni na oyo oyo alingaki kozwa. (lok. 230)

Yesu, Moto ya Révolution

Baklisto ya liboso bazalaki mpenza kotalela Klisto. Yesu Klisto azalaki pulse beat na bango. Azalaki bomoi na bango, mpema na bango, mpe esika na bango ya ntina mingi. Azalaki eloko oyo bazalaki kosambela, motó ya likambo ya banzembo na bango, mpe makambo oyo bazalaki kolobela mpe maloba na bango. Bakomisi Nkolo Yesu Klisto na katikati mpe na likolo na makambo manso.6 (lok. 247-249) .

- Lingomba ya Kondimana ya Sika
 - a. Azalaki na ordre fixe [liturgie (rd)] ya losambo te.
 - b. Bayanganaki na makita oyo bato bazalaki kosangana polele.
 - c. Azalaki na moto moko te lokola motali [longola kaka mbala mosusu bapaya (rd)].
- Ntina ya koyangana na bango ezalaki:
 - a. Bobongisi moko na mosusu. [kolendisa bosembo epai ya Klisto. (rd)] .
 - b. Mpo na kosala ete Nkolo amonana na mosala nyonso ya nzoto na Ye.
 - c. "Mosala" ya lingomba te.
 - d. Ambiance ya liberté, spontanéité na esengo.
 - e. Kozala te lokola estrade mpo na mosala ya moto moko boye.
- Lingomba ya Kondimana ya Sika ezalaki kofanda lokola lisanga ya miso na miso.
- Boklisto ezalaki lingomba ya liboso mpe se moko oyo mokili eyebi oyo ezalaki na milulu te, ya bakonzi ya mangomba mpe bandako ya bulée te. Na boumeli ya mbula 300 ya liboso ya bozali ya lingomba, baklisto bazalaki koyangana na bandako. Na mabaku ya ntina mingi bazalaki ntango mosusu kosalela esika moko ya monene (lokola Veranda ya Salomo).
- Lingomba yango ezalaki na bakonzi ya mangomba te.
- Kozwa mikano ya lingomba ekweaki na mapeka ya liyangani mobimba.
- Ezalaki organique te organisationnel te. Bazalaki ko soudre yango esika moko te na kotiaka bato na ba bureaux, kosala ba programmes, kotonga milulu, mpe ko développer hiérarchie ya likolo na se to structure ya chaîne de commandement. Lingomba yango ezalaki ekelamu ya bomoi mpe oyo ezalaki kopema.
- Dime ezalaki kosalema te kasi bazalaki kopesa engebene makoki na bango mpo na kosunga babola na bango mpe baloni lingomba.
- Batisimo ezalaki bokundi na mayi (kozindisa) oyo esalemaki mbala moko sima ya liwa ya moto na lisumu. [Petelo alobaki na 1 Petelo 3:21 "batisimo ebikisaka bino sikoyo - kolongola

bosoto na nzoto te, kasi kosenga na Nzambe mpo na lisosoli malamamu - na nzela ya lisekwa ya Yesu Klisto." (rd)] .

- Batongaki bandako te.
- Kopesa formasyo ezalaki na mosala yango na moklisto moko oyo akomeli mpe ayebani mingi. [Bantoma, basakoli, ba évangélistes mpe ba pasteurs mpe balakisi. (Baefese 4:11) [Talá na liteya ya BibleWay Basaleli ya Klisto].
- Bakabolaki bango na mangomba te. Bango bazalaki kati na Klisto na kokufaka na lisumu, kokundama na kozindisama na mai, kosekwa na Nzambe na ekelamu ya sika ya molimo ya bomoi mpe kotiamana na Nzoto ya Klisto. [Talá na liteya ya BibleWay Esangani kati na Klisto].

Bosukisi mpe Makanisi

Bakomi ya liboso ya bakristu, oyo mbala mingi babengaka bango "batata ya lingomba", oyo bakomi mpe bakomi ya maziba oyo etangami oyo esalelami na buku oyo bazongelaki bango, bapemamaki te lokola bakomi ya Kondimana ya Sika. Mbala mingi, etelemelo ya mateya ya mokomi mosusu na makambo mosusu ezali kokesana na bandimbola ya bakomi mosusu ya eleko moko mpe mbala mingi batalelaka yango te ete eyokani na makomi. Kutu, bakomi mosusu balobelaki mateya mpe bindimeli mosusu lokola lipengwi. Yango elobami, makomi na bango mazali kopesa nsango ya motuya ya misala na mangomba mosusu na boumeli ya mwa bikeke ya yambo mpe soki mosika na bantoma, likoki ya mateya mpe mimeseno ya libunga ekozala monene.

Mingi, soki mingi te, ya bifundeli ya boklisto ya bapakano? ekoki komonana lokola ete ezali na ntina mpo na moto moko. Kasi, liboso ete endimama ete ezali solo, esengeli kondimisa yango na maloba oyo euti na Biblia oyo ezwami na kati ya makambo oyo ezali na kati.

1. Kolanda boyekoli ya moto na moto likambo to efundeli moko na moko oyo elakisami awa esengeli koyekola na boyekoli ya bituluku mike esika wapi mosangani moko na moko akoki kotuna to kotelemela bosukisi ya basusu. Soki etuluku yango endimi ete likambo to efundeli moko ezali na ntina, boye esengeli kopanzana na boyekoli yango na bituluku ya minene mpo na mituna mpe mikakatano mosusu. Yango esengeli kopesa bososoli ya polele mpe ya sikisiki mpe ekosalisa mpe kolongola lolenge ya kotindika mbongwana na makasi likolo ya bandeko mibali mpe basi oyo bayebi makambo te.

2. Yambo ya kozwa esika ya momesano nyonso oyo ezwamaki ete ezali kokesana na makomi, esengeli kotya ntango moko oyo epesameli pembeni mpe kosala nzela mpo na kosilisa bokeseni ya bozangi bososoli, makanisi to matata. Ndeko mobali to ndeko mwasi moklisto nyonso asengeli kozala na libaku ya koyekola, kotuna to kutu kotelemela bosukisi moko to nyonso na esika ya bolingo. Na nsima, esengeli kosalela yango malembemalembe soki emonisami ete bosukisi yango ezalaki na libunga.

3. Esengeli te kosala mbongwana kaka mpo na mbongwana.

Na boyekoli moko euti kosalema kala mingi te Groupe Barna ebimisaki Who is Active in Group Expressions of Faith na kati na yango ba explorer ba profils ya ba Américains oyo ba participer activement na bondimi na bango. Boyekoli yango epesi makanisi oyo:

1. 53% ya bato oyo bakendaka ndakonzambe bazali basi [50,7% ya bato ya États-Unis].
2. 56% ya baye basanganaka na lingomba ya ndako bazali mibali.
3. 67% ya bato oyo bakendaka na ndakonzambe babalá.
4. 50% ya baye bakendaka église na ndaku bazali mibali donc 50% bazali basi.
5. 56% ya baye bakendaka ndakonzambe bazali na mibu 45 to koleka (moto ya ekolo ezali 52%); 44% bazalaki na mbula 18 kino 44.
6. Mwayene ya mibu na mangomba ya ndako ezalaki 56 mpe bazalaki na likoki mingi te ya kosangisa baboti ya bana mike.
7. Bato ya Nordi-Esti bazalaki mbala mosusu te kozala na molende na bituluku mikemike.
8. Bato ya Mpótó bazalaki na ndambo monene ya bato oyo bazalaki kosangana na lingomba ya ndako.
9. Bato ya sudi bazalaki bato mingi te oyo bazalaki kosangana na lingomba ya ndako kasi bazalaki 1/2 ya bato oyo bazalaki koya na etuluku moke.
10. Kaka 6% ya ba Catholiques nde bakendaka na ba églises ya ndako.
11. Baprotesta oyo bazalaki kosakola nsango malamumu bazalaki bato mingi oyo basanganaki na yango.
12. 26 kino 30% ya ba noirs bazalaki ba participants na ba petites groupes mpe na ba églises ya ndako (moyenne ya population nationale ya ba noirs ezali 13%).
13. 67% ya bato oyo bakendaka ndakonzambe batángaka Biblia na libándá ya "milulu ya lingomba."
14. 84% ya baye basanganaka na lingomba ya ndako batangaka Biblia libanda ya "milulu ya lingomba."
15. Na mangomba oyo mingiminsi ezali pete, mangomba ya ndako mpe baye bayaka na bituluku mike bazali na mosala mingi mpe bayekolaka/kotanga Biblia mpe balukaka:
 - a. Boyeba bozali ya bomoi ya Klisto mpe ya Liloba na Ye.
 - b. Bokolisa boyokani ya malamumu ya bolingo mpo na moko na mosusu
 - c. Bokende na mokili pe bosala bayekoli pona bolamu na bango pe nkembo ya Nzambe

Mitungisi ya Lingomba ya Pete

Na kati ya misala nyonso ya mangomba ya pete mpe ya ndako ezali to esengeli kozala na mitungisi ya

- a. kotikala sembo na mateya ya Klisto mpe ya bantoma.
- b. kopanzana to kokoba ya mangomba ya institutionnel ya bonkoko
 1. Elingaki kolendisa bato bálóngwa na lingomba ya bonkoko.
 2. Ba séminaires mpe ba Collèges ya Biblia mingi elingaki kokangama.
 3. Bisika na biso ya bulée elingaki kozala na mposa ya kokangama na kanda.
 4. Ba pasteurs ebele balingaki balongolama na mosala.
 5. Cultisme, ba hérésies na ba abuses elingaki kozala contrólé te.
 6. Bokambi elingaki kolimwa.

7. Makanisi oyo ekeseni elingaki kobima.
8. Bakonzi ya ba laïcs bazali na makoki te mpo na kobatela basusu.
9. Bakonzi ya charismatique bazalaki ko dominer ba réunions.
10. Moyenne ya ba églises ya ndaku eza 6 mois alors christianisme ekobika ndenge nini.
11. Bato oyo bazali na lingomba te mpe bapaya bakozala na likoki te ya koluka ndakonzambe yango mpamba te liste ya buku ya telefone ezali te.
12. Bateki na culture oyo na lisumu eboyi "Kokende na Eklezia."
13. Bazali kolendisa losambo ya moto na moto mpe ya kopona moto na moto.
14. Basili kotika mosala na mokili ya kondima ya moto ye moko.
15. Lingomba ya Ortodoxe elingaki kobatelama te
16. Ba teoloji ya zamba elingaki kokóma mingi.
17. Mateya mpe bakelasi ya Biblia oyo ezalaki kosalema na momeseno elingaki kolimwa mpe yango ekosala ete bandimi bátánga kelasi te. wikipedia.org/wiki/lingomba_ya_pete

Liteya ya boklisto eutaki wapi?

Toyeyi na moko ya mimeseno ya lingomba ya bule koleka nyonso: lisukulu. Longola lisukulu mpe molongo ya losambo ya Protesta ekomi na eteni monene songfest. Longola lisukulu mpe boyeyi na molulu ya mokolo ya lomingo na ntongo ezali na mokano ya kokita.

Liteya yango ezali moboko ya liturgie ya Protesta. Na boumeli ya mbula nkama mitano, ezali kosala lokola montre. Mokolo nyonso ya lomingo na ntongo, pasteur amataka na estrade na ye mpe asalaka diskur moko ya bofuli epai ya bayoki oyo bazali kosala eloko te, oyo bazali kopesa bango esengo.

Liteya ezali na ntina mingi na boye ete ezali mpenza ntina oyo baklisto mingi bakendaka na ndakonzambe. Kutu, mbala mingi mosala mobimba etalelamaka na lolenge ya lisukulu. Tuna moto ndenge nini lingomba ezalaki mokolo ya lomingo eleki mpe mbala mosusu okozwa ndimbola ya nsango. Na mokuse, makanisi ya boklisto ya ntango na biso mbala mingi ekokanisi lisukulu na losambo ya mokolo ya lomingo na ntongo. Kasi esukaka wana te.

Longola lisukulu mpe olongoli liziba ya ntina mingi ya bilei ya molimo mpo na motango ya bandimi ebele (yango wana ekanisami). Nzokande bosolo ya kokamwa ezali ete lisukulu ya lelo ezali na misisa te na Makomami. Kasi, edefamaki na mimeseno ya bapakano, emelizamaki mpe ezamaki na kondima ya boklisto. Kasi ezali na makambo mosusu.

Liteya yango elongoli mpenza ntina mpenza oyo YAHUAH abongisaki liyangani ya liyangani. Mpe ezali na boyokani moke mpenza na bokoli ya solo ya elimo.

Liteya Na Biblia

Na ntembe te, moto oyo azali kotánga mwa baparagrafe oyo eleki akozongisa maloba oyo: “Bato basakolaki na Biblia mobimba. Ya solo, lisukulu yango eyokani na makomi!” Toboyi te, Makomami ekomi mpenza mibali mpe basi oyo bazalaki kosakola. Nzokande, ezali na mokili ya bokeseni kati na kosakola mpe mateya oyo epemamaki na Molimo oyo elimbolami na Makomi mpe lisukulu ya ntango oyo. Bokeseni oyo ezali pene na ntango nyonso kozanga kotalama mpo ete tosili kozala na kondima te mpo na kotanga mimeseno na biso ya mikolo oyo kozonga na Makomami. Donc, toyambaka na libunga pulpitere ya lelo lokola ezali ya biblia. To dérouler yango mua moke. Lisukulu ya boklisto ya lelo ezali na makambo oyo:

- Ezali likambo oyo esalemaka mbala na mbala-epesamaka na bosembo uta na estrade ata mbala moko na poso.
- Ezali kopesama na moto moko-mingimingi pasteur to molobi invité ordonné.
- Ezali kopesama na audience passive-essentiellement ezali monologue. Ezali lolenge ya koloba oyo balonaka-oyo ezali na ebongiseli moko ya sikisiki. Mingimingi ezalaka na maloba ya ebandeli, makanisi misato to mitano, mpe bosukisi.

Bokeseni na likambo yango na lolenge ya kosakola oyo Biblia elobeli. Na Tanach (Kondimana ya Kala), mibali ya YAHUAH bazalaki kosakola pe koteya. Kasi koloba na bango ekokanaki te na lisukulu ya ntango wana. Tala makambo ya kosakola mpe koteya ya Tanach:

- Kosangana ya molende ya bayoki ezalaki mingi.
- Baprofeta mpe banganga-nzambe bazalaki koloba na mbalakaka mpe na bozito ya lelo, na esika ya koloba uta na ekomeli oyo etiamaki.
- Ezali na eloko moko te oyo emonisi ete basakoli to banganga-nzambe ya Tanach bazalaki kosala masolo mbala na mbala epai ya bato ya YAHUAH. Na esika na yango, lolenge ya kosakola ya Tanach ezalaki ya mbala na mbala, ya kokita, mpe ya polele mpo na kosangana ya bayoki.

Boya sikoyo na Boyokani ya sika (Kondimana ya Sika). Nkolo Yahushua azalaki kosakola lisukulu mbala na mbala te epai ya bayoki moko. Kosakola mpe koteya na ye ezalaki na mitindo ndenge na ndenge. Mpe Apesaki bansango na Ye epai ya bayoki mingi ya ndenge na ndenge. (Ya solo, Atyaki mingi ya mateya na Ye na bayekoli na Ye. Nzokande bansango oyo amemelaki bango ezalaki ntango nyonso ya mbalakaka mpe ya momesano te.)

Kolandáká lolenge moko, kosakola ya bantoma oyo ekomami na Misala ezalaki na makambo oyo:

- Ezalaki mbala na mbala.
- Ezalaki kopesama na mabaku ya ntina mingi mpo na kosilisa mikakatano ya sikisiki.
- Ezalaki extemporane mpe sans structure rhétorique.
- Mbala mingi ezalaki ya dialogue (elingi koloba ete ezalaki na ba réactions mpe ba interruptions ya ba auditeurs) na esika ya monologique (discours ya direction moko).

Na lolenge moko, mikanda ya Boyokani ya sika (Kondimana ya Sika) ezali kolakisa ete mosala ya Liloba ya YAHUAH eutaki na liyangani mobimba na mayangani na bango ya mbala na mbala." Kobanda na Baloma 12:6-8, 15:14, 1 Bakolinti 14:26, mpe Bakolose 3:16, tomoni ete esangisi mateya, elendiseli, bisakweli, koyemba mpe toli. Fonctionnement oyo ya "membre nionso" ezalaki pe ya masolo (1 Bakolinti 14:29) pe etiamaki elembo na ba interruptions (1 Bakolinti 14:30 Ndenge moko, ba exhortations ya ba nkulutu ya mboka ezalaki normalement improvisé).

Na mokuse, lisukulu ya ntango oyo epesami mpo na kolya bakristu ezali mopaya na Tanakh (Kondimana ya Kala) mpe na Boyokani ya sika (Kondimana ya Sika). Ezali na eloko moko te na Makomami oyo ezali kolakisa bozali na yango na mayangani ya liboso ya Masiya."

Ezaleli ya mbalakaka mpe oyo ezali ya maloba te ya bansango ya bantoma oyo epesami na Misala ezali komonana soki totaleli yango malamumalamu. Talá na ndakisa Misala 2:14-35, 7:1-53, 17:22-34 .

Liziba ya liboso ya boklisto oyo ekomamaki mpo na kosakola mbala na mbala ezwami na nsuka ya ekeke ya mibale. Clément ya Alexandrie amilelaki mpo na likambo oyo ete mateya mazalaki kosala mingi te mpo na kobongola baklisto.

Nzokande atako emonanaki ete elongaki te, lisukulu yango ekómaki momeseno oyo bato mingi bazalaki kosala epai ya bandimi na ekeke ya minei.

Yango ebimisi motuna moko ya nzube. Soki baklisto ya ekeke ya liboso bayebanaki te mpo na kosakola, baklisto oyo bazalaki na nsima ya ntoma bazwaki yango epai ya nani? Eyano ezali koyebisa: Lisukulu ya boklisto edefamaki na pisini ya bapakano ya mimeseno ya Bagreke!

Mpo na koluka motó ya lisukulu, esengeli tozonga na ekeke ya mitano liboso ya ntango na biso mpe etuluku ya balakisi oyo bazalaki koyengayenga oyo babengaka ba sophistes. Balobaka ete bato ya mayele na makambo ya mayele nde babimisaki mayele ya koloba (art ya koloba na ndenge ya kondimisa). Bazwaki bayekoli mpe basengaki báfuta bango mpo na kosala masolo na bango.

Ba sophistes bazalaki ba débatteurs experts. Bazalaki ba maîtres na kosalela ba appeaux emotionnels, apparence physique, mpe elobeli ya mayele mpo na "koteka" ba arguments na bango. Nsima ya ntango, lolenge ya koloba, lolenge ya kosala, mpe mayele ya koloba ya bato ya mayele ekómaki na motuya mingi koleka bosikisiki na bango. Yango ebotaki kelasi ya mibali oyo bakomaki bakolo ya bafraze ya malamumu, "kolona lolenge mpo na bolamu ya lolenge." Solo oyo bazalaki kosakola ezalaki abstraite na esika ya kozala solo oyo bazalaki kosalela na bomoi na bango moko. Bazalaki bato ya mayele na komekola lolenge ya kosala na esika ya komekola biloko ya ntina.

Ba sophistes bamimonisaki na bilamba ya sipesiale oyo bazalaki kolata. Basusu kati na bango bazalaki na ndako ya kofanda oyo ezalaki kotengatenga te epai bazalaki kopesa mateya mbala na mbala epai na bayoki moko. Basusu bazalaki kosala mibembo mpo na kosala masolo na bango oyo epetolami. (Bazwaki mbongo mingi ntango basalaki yango.)

Liteya ya liboso ya boklisto oyo ekomamaki na mokanda ezali na oyo babengaka Mokanda ya Mibale ya Clément oyo ekomamaki kati na mobu 100 mpe 150 T.B.

Tozuaka maloba na biso sophiste pe sophiste epayi ya ba sophiste. Sophiste ezali kolobela makanisi ya ndenge na ndenge mpe ya lokuta (ya lokuta) oyo esalelamaka mpo na kondimisa (Soccio, Archétypes of Wisdom, 57). Bagreke bazalaki kosepela na lolenge ya molobi mpe lolenge ya molobi likoló na bosikisiki ya makambo oyo ezalaki na kati ya lisukulu na ye. Na yango, molobi malamumu akokaki kosalela lisukulu na ye mpo na kotindika bayoki na ye na kondima makambo oyo ayebaki ete ezali lokuta. Mpo na makanisi ya Bagreke, kolonga koswana ezalaki ezaleli malamumu monene koleka kopetola solo. Likambo ya mawa, eloko moko ya mayele ya mayele elongwe ata mokolo moko te na etonga ya boklisto.

Tango mosusu molobi ya Greke azalaki kokota na forum na ye ya koloba "asila kolata elamba na ye ya estrade." Na nsima azalaki komata na matambe tii na kiti na ye ya mosala mpo na kofanda liboso ya komema lisukulu na ye.

Mpo na komonisa makanisi na ye, azalaki kozongela baverse ya Homère. (Balobi mosusu bayekolaki Homère malamumu mpenza na boye ete bakokaki kozongela ye na motó.) Moto ya mayele mingi azalaki kokamwisa mpenza na boye ete mbala mingi azalaki kotinda bayoki na ye bábeta maboko na ntango ya diskur na ye. Soki maloba na ye eyambamaki malamumu mpenza, basusu bakobenga lisukulu na ye "epemami."

Ba sophistes bazalaki mibali ya lokumu mingi na tango na bango. Basusu kutu bazalaki kobikela na mbongo ya Leta. Basusu batelamisaki bikeko ya bato nyonso mpo na kokumisa bango. Pene na ekeke moko na nsima, Aristote, filozofe Mogreke (384-322 L.T.B.) apesaki na rhétorique diskur ya makambo misato. Aristote alobaki ete: "Moto mobimba esengeli kozala na ebandeli, katikati mpe nsuka."

Nsima ya ntango, balobi ya Grèce basalelaki etinda ya makambo misato ya Aristote na masolo na bango. Bagreke balangwaki masanga ya maloba ya ntoki. Na yango, ba sophistes bakendeki malamumu. Ntango Baloma bazwaki Grèce, bango mpe bakómaki kolinga mingi maloba ya kolobaloba. Yango wana, mimeseno ya Grèce-Roma ekómaki na mposa oyo ekoki kotonda te ya koyoka moto azali kosala elobeli ya malamumu mpenza. Yango ezalaki na mode mingi na boye ete "sermonette" ya philosophe professionnel sima ya kolia ezalaki forme ya divertissement régulier.

Bagreke mpe Baloma ya kala bazalaki kotalela rhétorique lokola moko ya misala minene ya ntaki. Na boyokani na yango, bato oyo bazalaki koloba na bokonzi ya Loma bakumisaki bango na lokumu ya kitoko oyo bato ya Amerika bapesaka bato oyo basalaka bafilme mpe bato oyo basalaka masano ya masano. Bazalaki minzoto oyo ezalaki kongenga na ntango na bango. Ba orateurs bakokaki komema ebele ya bato na mobulu kaka na makoki na bango ya makasi ya koloba. Balakisi ya rhétorique, science ya liboso ya époque wana, bazalaki lolendo ya ville nionso ya munene." Ba orateurs oyo babimisaki bapesaki bango statut ya célébrité. Na mokuse, ba grecs na ba Romains bazalaki addict na sermon ya bapakano-ndenge moko ba chrétiens mingi ya contemporain bazali addict na sermon ya "Christian".

Arrivée Ya Ruisseau Mususu Pollué

Penepene na ekeke ya misato esika ya mpamba esalemaki ntango mosala ya boyokani esili kosila na nzoto ya Klisto." Na ntango oyo bato ya nsuka kati na basali ya baklisto oyo bazalaki kotambolatambola oyo balobaki mpo na mokumba ya esakweli mpe kondimama ya mbala moko alongwaki na nkasa ya lisolo ya lingomba. Mpo na kotondisa bozangi na bango, bakonzi ya mangomba babandaki kobima. Makita ya polele ebandaki kokufa, mpe mayangani ya lingomba ekomaki mingi mpe mingi ya liturgie. Ba "réunion ya assemblée" ezalaki ko dévolver na "service."

Lokola structure hiérarchique ebandaki kozwa misisa, likanisi ya "spécialiste religieux" ebimaki. Liboso ya mbongwana wana, baklisto oyo bazalaki kosala mosala bazalaki na mokakatano ya kokokana na ebongiseli wana ya lingomba oyo ezalaki kobongwana.' Esika ezalaki te mpo na kosalela makabo na bango. Na ekeke ya minei, lingomba ekómaki mpenza na bibongiseli.

Wana likambo yango ezalaki kosalema, bato mingi ya bapakano oyo bazalaki koloba mpe bafilozofe bazalaki kokóma baklisto. Yango wana, makanisi ya filozofi ya bapakano ekotaki na kati ya lisangá ya baklisto kozanga ete báyebeba yango. Mingi kati na mibali yango bakómaki bato ya teoloji mpe bakambi ya lingomba ya boklisto ya liboso. Bayebani lokola "batata ya lingomba," mpe mikanda na bango mosusu ezali naino elongo na biso.

Na yango, likanisi ya bapakano ya molobi ya mayele oyo azwi formasyo mpe asalaka masolo mpo na mbongo ekotaki mbala moko na makila ya boklisto. Simbá ete likanisi ya "spécialiste ya mateya oyo bafutaka" eutaki na Grèce, kasi na Liebele te. Ezalaki momeseno ya balakisi ya Liebele ya kosala mosala moko mpo básenga mbongo te mpo na mateya na bango.

Litomba ya lisolo yango ezali ete balobi wana ya kala ya bapakano (lelo oyo bakómaki baklisto) babandaki kosalela mayele na bango ya koloba na Grèce mpe ya Baloma mpo na makambo ya boklisto. Bazalaki kofanda na kiti na bango ya Leta mpe kolimbola makomi mosantu ya Makomami, kaka ndenge sophiste akopesa ndimbola ya makomi ya bule pene ya Homère. Soki okokanisi lisukulu ya bapakano ya ekeke ya misato na lisukulu oyo moko ya batata ya lingomba apesaki, okomona ete ebongiseli mpe maloba na yango ekokani mpenza.

Na yango, lolenge ya sika ya kosolola ezalaki kobotama na lingomba ya boklisto-lolenge oyo ezalaki kopesa ntina mingi na maloba ya kopolisama, gramere ya mayele, eloquence ya fololo, mpe monologue. Ezalaki lolenge oyo ebongisamaki mpo na kosepelisa mpe kolakisa makoki ya molobi ya koloba. Ezalaki maloba ya Grèce mpe Baloma. Mpe kaka baoyo bazwaki formasyo na yango nde bapesamaki nzela ya koloba na liyangani! (Ezali na moko ya makambo oyo eyokani ete eyebani malamumu?) Moto moko ya mayele alobaki yango boye: "Lisakoli ya ebandeli ya nsango ya boklisto ezalaki lisolo ya nzela mibale Moshiach. Mpe masolo kati na molobi na moyoki esilisaki mpe ekómaki monologue.

Na liloba moko, lisukulu ya Grèce-Romain ezwaki esika ya kosakola, kokabola polele, mpe mateya epemamaki na Molimo. Liteya yango ekómaki libaku malamumu ya bakonzi ya lingomba, mingimungi baepiskopo. Bato ya ndenge wana basengelaki koteyama na biteyelo ya rhétorique mpo na koyeba koloba. Soki moklisto azali kotánga mateya yango te, azalaki na ndingisa te ya koloba na basaleli ya Nzambe. Banda na ekeke ya misato, baklisto bazalaki kobenga mateya na bango masolo, liloba oyo balobi ya Bagreke bazalaki kosalela mpo na masolo na bango. Lelo oyo, moto akoki kosala cours ya séminaire oyo babengi homiletique mpo na koyekola ndenge ya kosakola. Homiletique etalelami lokola "science, kosalela mibeko ya rhétorique, oyo ezungaka na Grèce mpe na Rome."

Na lolenge mosusu, ezala ba homilies (masolo) to ba homiletiques (art ya kosakola) ezali na ebandeli ya boklisto te. Bayibaki yango epai ya bapakanano. Ebale mosusu oyo ebebisamaki ekotaki na kondima ya boklisto mpe ekómisaki potopototo na mai na yango. Mpe ebale yango ezali kosopana makasi lelo oyo ndenge ezalaki na ekeke ya minei.

Chrysostome Na Augustin

John Chrysostome azalaki moko ya baklisto oyo bazalaki koloba mingi na ntango na ye. (Chrysostome elimboli "monoko ya wolo.") Constantinople eyokaki naino te "masolo ya nguya, ya kongenga, mpe ya polele" lokola oyo Chrysostome asakolaki. Kosakola ya Chrysostome ezalaki kotindika mingi na boye ete ntango mosusu bato bazalaki kopumbwa na nzela na bango epai ya liboso mpo na koyoka ye malamumu.

Lokola apesamaki na lolenge ya bomoto likabo ya molobi ya gab, Chrysostome ayekolaki lolenge ya koloba na nse ya Sophiste ya liboso ya ekeke ya minei, Libanius. Na mbeto na ye ya liwa, Libanius (molakisi ya bapakanano ya Chrysostome) alobaki ete alingaki kozala mokitani na ye oyo abongi koleka "soki bakristu bayibaki ye te" (Hatch, Influence of Greek Ideas and Usages, 109).

Masolo na ye ezalaki na nguya mingi na boye ete mbala mingi mateya na ye ezalaki kokatama na maboko ya lisangá. Mokolo moko Chrysostome asalaki lisukulu moko mpo na kokweisa maboko oyo babetaki maboko ete ebongi te na ndako ya Nzambe. Kasi lisangá elingaki mingi

lisukulu yango na boye ete nsima ya kosilisa kosakola, babetaki maboko ata ndenge nini. Lisolo oyo ezali komonisa nguya oyo ekoki kopekisa te ya maloba ya Bagreke.

Tokoki kopesa lokumu ezala Chrysostome mpe Augustin (354-430), profesere ya kala ya rhétorique, mpo na kosala ete oratoire ya estrade ezala eteni mpe eteni ya kondima ya boklisto." Na Chrysostome, lisukulu ya Greke ekómaki na nsonge na yango. Lolenge ya mateya ya Greke emipesaki na mayele ya rhétorique, kozongela maloba ya bapoweti, mpe etalelaki mingimingi kokamwisa bayoki. Chrysostome asimbaki likambo yango "mosakoli asengeli kosala mosala makasi na mateya na ye mpo na kozwa nguya ya koloba malamumu."

Na Augustin, lisukulu ya Latin ekómaki makasi. Lolenge ya mateya ya Latin ezalaki mingi na nse ya mabele koleka lolenge ya Bagreke. Ezalaki ko focuser na "moto ya momesano" mpe ezalaki dirigé na point moral moko ya pete. Zwingli azuaki John Chrysostome lokola modèle na ye na kosakola, alors que Luther azuaki Augustin lokola modèle na ye." Styles latin na grec ezalaki na forme ya commentaire verset par verset ainsi que forme ya paraphrase. Ata bongo, Chrysostome na Augustin batelemaki na lignée ya ba sophistes grecs. Bapesaki biso rhétorique chrétienne polisée. Bapesaki biso sermon ya "Christian": biblical en contenu, mais Greke na style."

Ndenge nini Kosakola Esalaka Mabe na Lingomba

Atako bato bamemyaka yango banda bikeke mitano, lisukulu ya momesano esali bopusi mabe na lingomba na makambo mingi.

Ya liboso, lisukulu ekomisi mosakoli azala mosani ya virtuoso ya bokutani ya mbala na mbala ya lingomba. Yango wana, kosangana na lisangá epekisami na malamumu mpe epekisami na mabe. Liteya ebongoli lingomba na esika ya kosakola. Lisangá yango ekómaka etuluku ya batali oyo bazali koloba te mpe bazali kotala lisano moko. Esika ezali te mpo na kokata mosakoli to kotuna ye mituna ntango azali kosala diskur na ye. Liteya yango ekangami mpe ekanga mosala ya nzoto ya Klisto. Ezali kolendisa bonganzambe ya botosi na kopesaka nzela na baye basalaka estrade ete báyangela mayangani ya lingomba poso na poso.

Ya mibale, mbala mingi lisukulu yango ekangisaka bokoli ya elimo. Lokola ezali likambo ya nzela moko, elendisaka passivité. Liteya yango epekisaka lingomba esala ndenge ekanamaki. Ezali ko étouffer ministère mutuelle. Ezali ko étouffer participation ouverte. Yango esalaka ete bokoli ya molimo ya bato ya YAHUAH ezwa lisusu plongée ya zolo.

Lokola bakristu, basengeli kosala soki balingi kokola (tala Marko 4:24-25 pe Baebele 10:24-25). Moto moko te akolaka na koyokaka pasi poso na poso. Kutu, moko ya mikano ya mateya ya Kondimana ya Sika ezali ya kosala ete mosangani moko na moko asala (Baefese 4:11-16). Ezali mpo na kolendisa bandimi kofungola minoko na bango na kati ya likita (1 Bakolinti 12-14).

Liteya ya momeseno ezali kopekisa mosala yango mpenza.

Ya misato, lisukulu yango ebatelaka makanisi ya bakonzi ya mangomba oyo eyokani te na Biblia. Ezali kosala ete bato bázala na bondimi ya kolekisa ndelo mpe ya maladi na bakonzi ya mangomba. Liteya ekomisi mosakoli azala spécialiste religieux - ye moko oyo azali na eloko moko oyo ebongi koloba. Bato nyonso mosusu batalelami lokola mondimi ya kelasi ya mibale - mopesi molunge ya banc ya kimia. (Atako oyo mbala mingi elobamaka na mongongo te, ezali bosolo oyo elobami te)"

Ndenge nini pasteur akoki koyekola epai ya ba membres mosusu ya nzoto ya Christ tango bazali mute? Ndenge nini lingomba ekoki koyekola epai ya pasteur tango ba membres na yango bakoki kotuna ye mituna te na tango ya oration na ye? Ndenge nini bandeko bakoki koyekola moko na mosusu soki bapekisi bango koloba na makita?

Liteya ekomisaka "lingomba" ezala mosika mpe ezala ya bomoto te." Ezali kolongolaka pasteur kozwa bilei ya molimo uta na lingomba. Mpe elongolaka lingomba kozwa bilei ya molimo moko na mosusu. Mpo na bantina oyo, lisukulu ezali moko ya bikateli minene ya nzela mpo na bonganga-nzambe oyo ezali kosala mosala!

Ya minei, .na esika ya ko équiper ba santu, sermon e de-skills bango. Ezali na ntina te boniboni na mongongo makasi baministre ba drone na ntina ya "kobongisa basantu mpo na mosala ya mosala," bosolo ezali ete lisukulu ya ntango oyo esakolami poso nyonso ezali na nguya moke mpo na bisaleli ya bato ya YAHUAH mpo na mosala ya molimo mpe mosala.

Kasi, na mawa nyonso, bato mingi ya YAHUAH bazali baombo ya koyoka mateya ndenge moko na basakoli mingi bazali baombo ya kosakola yango.

Na bokeseni, mateya oyo ezali na lolenge ya Kondimana ya Sika esengeli kopesa liyangani bisaleli mpo ete esala mosala kozanga ete mokonzi ya mangomba azala.

Ya mitano, .mbala mingi lisukulu ya lelo ezalaka na ntina te. Ebele ya basakoli balobaka lokola bato ya mayele na likambo oyo bakutanaki na yango naino te. Ezala abstrait/théorique, dévotional/inspiration, exigeant/compulsionnelle, to divertissant/amusing, lisukulu elongi te kotia bayoki na expérience directe, pratique ya oyo esakolamaki. Na yango, lisukulu oyo bato mingi basalaka ezali liteya ya kobeta mai na mabele oyo ekauki! Ezali na motuya moko te oyo ekoki kosalelama. Mingi esakolamaka, kasi mingi te ekómaka na mabele. Mingi na yango etalisami na lobe frontal. Mingimingi, mosala ya kosala estrade ya mikolo na biso elongi te koleka kopalanganisa nsango mpe kokende na kopesa bandimi bisaleli mpo na kokutana mpe kosalela oyo bayokaki.

Na likambo oyo, lisukulu yango ezali komonisa tata na yango ya solo - rhétorique grec-romaine. Maloba ya Grèce-Romain esukolamaki na abstraction. Ezalaki na bafamilere oyo ebongisamaki mpo na kosepelisa mpe kolakisa mayele na esika ya kolakisa to kokolisa batalanta epai ya basusu. Liteya ya ntango oyo oyo epetolami ekoki kopelisa motema, kofula bolingi, mpe kolamusa makanisi. Kasi rarement soki jamais elakisaka équipe ndenge ya kotika huddle. Na banzela oyo nyonso, lisukulu ya ntango oyo elongi te kokokisa mosolo na yango na kolendisa lolenge ya bokoli ya molimo oyo elaki. Na nsuka, ebakisaka mpenza bobola ya lingomba. Liteya esalaka lokola eloko oyo elamusaka mpo na mwa ntango moke. Mbala mingi, makambo oyo yango esalaka eumelaka ntango mokuse.

Tozala sembo. Ezali na ebele ya baklisto oyo bazali kosakola banda bambula mingi, mpe bazali naino bana mike kati na Klisto. Baklisto babongwanaka kaka te na koyokaka mateya poso na poso. Babongwanaka na bokutani mbala na mbala na YAHUAH. Na yango, baye basalaka mosala, babengami mpo na kosakola YAHUAH kasi te sango etali Ye. Babengami mpe mpo na kosala ete mosala na bango ya kosakola ezala na ntina mingi. Babengami kaka te mpo na kobimisa Masiya na nzela ya liloba oyo elobami, kasi mpo na kolakisa bayoki na bango lolenge nini bakoki kokutana, koyeba, kolanda, mpe kosalela Ye. Lisukulu ya ntango na biso mbala mingi ezangi makambo wana ya ntina mingi.

Soki mosakoli akoki te komema bayoki na ye na likambo ya molimo ya bomoi ya oyo azali kosalela, mbano ya nsango na ye ekozala ya ntango mokuse. Yango wana, lingomba ezali na mposa ya ba pulpiteurs moke mpe ba facilitateurs ya molimo mingi. Ezali na mposa makasi ya baye bakoki kosakola Masiya mpe bayebi ndenge ya kotinda bato ya YAHUAH mpo na kokutana na Ye oyo asakolamaki. Mpe likoló na yango, baklisto bazali na mposa ya malako mpo na ndenge ya kokabola Masiya oyo ya bomoi elongo na bato mosusu ya liyangani mpo na kolendisana.

Na yango, libota ya boklisto esengeli kozongisa momeseno ya ekeke ya liboso ya kolendisana mpe kosakola moko na mosusu. Mpo ete Kondimana ya Sika etali mbongwana ya molimo na makambo oyo mibale.

Toboyi te, likabo ya koteya ezali na liyangani. Kasi mateya esengeli kouta na bandimi banso (1 Bakolinti 14:26, 31) lokola mpe epai ya baye bazali na likabo ya sipesiale mpo na koteya.

(Baefese 4: 11; Yakobo 3:1). Tokendeke mosika libanda ya ndelo ya Biblia ntango tozali kopesa nzela na mateya ezwa lolenge ya lisukulu ya momesano mpe tokitisaka yango na kelasi ya ba orateurs professionnels.

Kozinga Yango

Kosakola mpe koteya Liloba ya YAHUAH ezali na makomi? Εε, mpenza. Kasi lisukulu ya estrade ya ntango oyo ekokani te na kosakola mpe mateya oyo ezwami na Makomami.

Ekoki kozwama te na Kondimana ya Kala, na mosala ya YAHUSHUA, to na bomoi ya liyangani ya liboso." - Oyo eleki, Shaul ayebisaki babongwani na ye ya Bagreke ete aboyaki kozala na bopusi na lolenge ya kosolola ya bato ya ntango na ye ya bapakano (1 Bakolinti 1:17,22; 2:1-5.)

Kasi ezali boni mpo na 1 Bakolinti 9:22-23 (NLT), epai Shaul alobi, "Nalukaka koluka boyokani na bato banso, kosala nyonso oyo nakoki mpo na kobikisa basusu"? Tolingaki koloba ete yango ekosangisa te kosala ete lisukulu ya poso na poso ezala likambo ya ntina mingi na mayangani nyonso ya losambo, oyo elingaki kokanga mbongwana ya bandimi mpe botomboli moko na mosusu.

Lisukulu yango ezwamaki na libumu ya maloba ya Bagreke. Ebotamaki na kati ya lisangá ya baklisto ntango bapakano oyo bakómaki baklisto babandaki komema mitindo na bango ya koloba na liyangani. Na ekeke ya misato, ekómaki momeseno ete bakambi ya baklisto básala lisukulu. Na ekeke ya minei ekómaki momeseno.

Boklisto esili kozwa mimeseno ya zingazinga na yango. Ntango pasteur na yo amati na estrade na ye alati bilamba na ye ya nganga-nzambe mpo na kosala lisukulu na ye ya bule, azali kosala kozanga koyeba mokumba ya molobi ya kala ya Greke.

Atako bongo, atako lisukulu ya ntango na biso ezali na mwa ndambo ya ntina ya Biblia te mpo na kondimisa bozali na yango, ezali kokoba kosepela na yango kozanga kotyola na miso ya baklisto mingi ya lelo. Ekoti mpenza na makanisi ya baklisto na boye ete bapasterε mpe bato ya momeseno mingi oyo bandimaka Biblia bazali komona te ete bazali kondimisa mpe kokoba kokoba momeseno moko oyo eyokani te na Makomami oyo euti na bonkoko mpamba. Liteya ekómi kokotisama mpo na libela.

Na kotalela makambo nyonso oyo tomoni na ntina na lisukulu ya ntango na biso, tótalela mituna oyo:

Ndenge nini moto akoki kosakola lisukulu na ntina ya kozala sembo na Liloba ya YAHUAH ntango azali kosakola lisukulu? Mpe ndenge nini moklisto akoki kofanda na ndenge ya kozanga kosala na kiti ya kofanda mpe kondimisa bonganzambe ya bandimi banso ntango afandi na ndenge ya kozanga kosala na kiti ya kofanda? Mpo na kotia likambo ya malamumu koleka na yango, ndenge nini okoki koloba ete ozali kosimba liteya ya Protesta ya makomi ya sola ("na Makomami kaka") mpe ozali kaka kosunga lisukulu ya estrade?

Lokola mokomi moko alobaki yango na elobeli ya malamumu mpenza, "Liteya ezali, na misala, koleka kotyola. Ekómi nsuka na yango moko, mosantu-mbuma ya limemya oyo ebebisami mpo na 'bonkoko ya bankulutu' . . . emonani lokola ete ezali na boyokani te na ndenge ya kokamwa ete baoyo bazali na mposa mingi ya koloba ete Biblia ezali Liloba ya YAHUAH, 'motambwisi oyo aleki likoló na makambo nyonso ya kondima mpe ya kosalela'. bazali kati na bato ya liboso oyo

baboyaki mayele ya Biblia mpo na kopesa maboko na 'mabulu ya mai oyo ebukani' ya batata na bango (Yilimia 2:13)."

Ezali mpenza na esika moko na kati ya ndako ya lingomba mpo na bangombe mosantu lokola lisukulu? Kolendis bososoli ya Liebele ya Makomami ya Liebele; Liteya ya boklisto ewutaki wapi?

Maziba oyo euti na yango

- Boklisto ya bapakano?koluka misisa ya Mimeseno ya Lingomba na biso, Frank Viola mpe George Barna, 1998, Tyndale House Publishing, Inc.
- Ba Vrais Hérétiques Bakotelema Svp?Edition ya misato, David Bercot 1989, Ebongiseli ya kobimisa mikanda, Amberson, PA
- Shalom Institute of the South Pacific - Kotombola bososoli ya Liebele ya Makomami ya Liebele; Liteya ya boklisto ewutaki wapi?
http://webdesign97.tripod.com/shaloinstitutekotombola_bososoli_ya_makomi_ya_ebre/id40.html
- Eklezia na Ngai Ezali Vraiment Eklezia ya Kondimana ya Sika?Darryl M. Erkel (1994) mpe basusu.
- Nani azali Active na ba Expressions ya Foire "Groupe"?George Barna barna.org/faith-spirituality/400-oyo-azali-mosala-na-group-expressions-ya-bondimi-barna-yekoli-atalaka-bituluku-ya-mike-ya-eteyelo-ya-dimanche-mpe-ndako-ya-mangomba
- Eklezia ya pete(Wikipedia.org/wiki/lingomba_ya_pete).